

<https://doi.org/10.15407/ukrbotj76.04.281>

Конспект родини *Fabaceae* у флорі України. IV. Підродина *Faboideae* (триби: *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae*)

Микола М. ФЕДОРОНЧУК

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська 2, Київ 01004, Україна
m.fedoronchuk@ukr.net

Fedoronchuk M.M. 2019. A synopsis of the family *Fabaceae* in the flora of Ukraine. IV. Subfamily *Faboideae* (tribes *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae*). *Ukrainian Botanical Journal*, 76(4): 281–300.

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine
2 Tereshchenkivska Str., Kyiv 01004, Ukraine

Abstract. The article provides a synopsis of the tribes *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae* of *Fabaceae* subfam. *Faboideae* in the flora of Ukraine, with nomenclatural citations, types (for most of them), and main synonyms. It is based on a critical analysis of available data on taxonomic, morphological, and molecular phylogenetic studies. The tribes *Trifolieae* (10 genera, 100 species) and *Genisteae* (9 genera, 41 species) are best represented in the flora of Ukraine; least represented are *Cicereae* and *Crotularieae* (each by a single genus and species). The placement of the genus *Ononis* in the tribe *Trifolieae* is confirmed. The feasibility of splitting *Trifolium* s. l. into few smaller genera is not always consistent with molecular data, which indicates that most of these taxa are polyphyletic (*Amoria*, *Lupinaster*, *Xerosphaera*) or form paraphyletic groups: *Bobrovia* = sect. *Glycyrrhizum*, or *Ursia* = sect. *Lupinaster*. However, in our taxonomic treatment of *Trifolium* s. l. for the flora of Ukraine, we accept three segregate genera (*Trifolium* L. s. str., *Chrysaspis*, and *Amoria*), giving the advantage of diagnostic flower morphology. Occurrence of *Chamaecytisus supinus*, *Melilotus altissimus*, *Trigonella balansae*, *T. calliceras*, and *T. strangulata* in Ukraine (in particular, in Crimea) needs confirmation.

Keywords: *Fabaceae*, *Faboideae*, flora, nomenclature, phylogeny, taxonomy, Ukraine

Submitted 28 March 2018. Published 02 September 2019

Федорончук М.М. 2019. Конспект родини *Fabaceae* у флорі України. IV. Підродина *Faboideae* (триби: *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae*). *Український ботанічний журнал*, 76(4): 281–300.

Резюме. Наведено конспект триб *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae* підродини *Faboideae* (*Fabaceae*) з номенклатурними цитатами, типами таксонів (для більшості з них) та синонімікою, який базується на критичному аналізі їхнього таксономічного складу з урахуванням нових узагальнених даних морфологічних і молекулярно-філогенетичних досліджень. Найбільш представлені у флорі України триби *Trifolieae* (10 родів, 100 видів) та *Genisteae* (9 родів, 41 вид), найменш чисельними є *Cicereae* та *Crotularieae* (по одному роду та виду). Підтверджена приналежність роду *Ononis* до триби *Trifolieae*. Доцільність розділення *Trifolium* s. l. на окремі роди меншого обсягу не завжди узгоджується з молекулярними даними, які свідчать, що переважна більшість з цих таксонів є поліфілетичними (*Amoria*, *Lupinaster*, *Xerosphaera*), або формують парафілетичні групи: *Bobrovia* = sect. *Glycyrrhizum*, чи *Ursia* = sect. *Lupinaster*. Проте, в нашому таксономічному опрацюванні *Trifolium* s. l. для флори України ми визнаємо три сегрегатні роди (*Trifolium* s. str., *Chrysaspis* та *Amoria*), надаючи перевагу діагностичним морфологічним ознакам, зокрема морфології квітки. Вимагають підтвердження новими даними про наявність у флорі України (зокрема, в Криму) *Chamaecytisus supinus*, *Melilotus altissimus*, *Trigonella balansae*, *T. calliceras* та *T. strangulata*.

Ключові слова: *Fabaceae*, *Faboideae*, номенклатура, таксономія, Україна, філогенія, флора

© 2019 M.M. Fedoronchuk. Published by the M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited

Вступ

Цією статтею завершується стислий конспект родини *Fabaceae* у флорі України. У трьох попередніх роботах (Fedoronchuk, 2018a, b, 2019) були наведені конспекти підродин *Caesalpinioideae*, *Mimosoideae* та більшості триб типової підродини *Faboideae* (триби: *Sophoreae*, *Tephrosieae*, *Robinieae*, *Desmodieae*, *Phaseoleae*, *Psoraleae*, *Amorpheae*, *Aeschynomeneae*, *Galegeae*, *Hedysareae*, *Loteae*, *Cicereae*, *Faboideae*) родини *Fabaceae*, представлених у флорі України. У заключній статті наводиться конспект триб *Cicereae*, *Trifolieae*, *Lupulineae*, *Crotularieae*, *Genisteae* типової підродини *Faboideae*, з номенклатурними цитатами, типами таксонів (для більшості з них) та синонімікою, що базується на критичному аналізі таксономічного складу з урахуванням нових узагальнених даних морфологічних та молекулярно-філогенетичних досліджень. Номери триб та родів є продовженням нумерації цих таксонів, що наведена у попередніх трьох статтях.

FABACEAE Lindl. 1836, in Edwards's Bot. Reg. 22: ad t. 1845.

("Leguminosae, or Fabaceae"), nom. cons. et nom. alt.: *Leguminosae* vel *Papilionaceae*.

= *Leguminosae* Juss. 1789, Gen. Pl.: 345, nom. cons. et nom. altern.

= *Papilionaceae* Giseke, 1792, Prael. Ord. Nat. Pl.: 415, nom. cons. et nom. altern.

Типус: *Faba* Mill.

Subfamilia 3. **FABOIDEAE**

= *Papilionoideae* DC. 1825, Prodr. 2: 94.

= *Lotoideae* Burnett, 1835, Outlines Bot.: 643 ("Lotidae").

Типус: *Faba* Mill.

Tribus 13. **CICEREAE** Alef. 1859, in Bot. Zeitung (Berlin) 9: 353–354 ("Ciceridae").

Типус: *Cicer* L.

Триба монотипна.

Genus 48. **CICER** L. 1753, Sp. Pl.: 738; id. 1754, Gen. Pl., ed 5: 327.

Однорічники з парнопірчастоскладними або несправжньо-непарнопірчастоскладними листками.

Lectotypus: *Cicer arietinum* L.

Близько 25 видів, поширених у східній частині Середземномор'я та в Південно-Східній Азії; в Україні – один вид, що культивується як харчова рослина.

1. ***Cicer arietinum*** L. 1753, Sp. Pl.: 738. – **Lectotypus:** "Herb. Clifford: 370, *Cicer* 1 [alpha]" (BM000646701) [Verdcourt, 1971, in: Milne-Redhead, Polhill (eds.), Fl. Trop. E. Africa, *Leguminosae*, 4: 1065].

= *C. sativum* Schkuhr, 1796, Bot. Handb.: 367.

Tribus 14. **TRIFOLIEAE** Endl. 1830, Fl. Poson.: 452.

≡ Subtribus *Trifoliinae* Bronn, 1822, Form. Pl. Legumin.: 127, 132 (*Trifolieae*).

Типус: *Trifolium* L.

Триба охоплює 10–15 родів і близько 600 видів, поширених у помірному кліматі, переважно Північної півкулі; у флорі України представлено 10 родів та 100 видів.

Genus 49. **ONONIS** L. 1753, Sp. Pl.: 738; id. 1754, Gen. Pl., ed 5: 327.

Багаторічні трав'яні рослини або напівкущі з простими чи трійчастоскладними листками, з колючками стеблового походження або без них.

Lectotypus: *Ononis spinosa* L.

Близько 70 видів, поширених у Західній та Південній Європі, Середземномор'ї, Західній Азії та Африці; в Україні – п'ять видів.

Примітка. За молекулярними даними (matK: Wojciechowski et al., 2000; Steele, Wojciechowski, 2003), рід *Ononis*, положення якого в трибі *Trifolieae* піддавалося сумніву (Small, 1987), є сестринським до клади, яка відповідає підтрибі *Trigonellinae* (Schulz) E.Small триби *Trifolieae*.

1. ***Ononis pusilla*** L. 1759, Syst. Nat., ed. 10, 2: 1159. – **Lectotypus:** "*Scopoli* s.n., Herb. Linn. No. 896.6" (LINN) [Devesa, 1988, Mem. Soc. Brot. 28: 18].

= *O. columnae* All. 1774, Syn. Meth. Hort. Taur.: 77; id. 1785, Fl. Pedem. 1: 318.

2. ***Ononis procurrens*** Wallr. 1822, Sched. Crit.: 381.

≡ *O. repens* L. var. *procurrens* (Wallr.) Grint. 1957, in Săvulescu, Fl. Rep. Pop. Romîne, 5: 108.

= *O. repens* auct. non L., p. p.

3. ***Ononis arvensis*** L. 1759, Syst. Nat. ed. 10, 2: 1159. – **Neotypus:** "Germany. München: cultivated in the Botanic Garden, *Lippert 21111*" (M) [Förther, 1997, in: Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 477].

= *O. hyrcina* Jacq. 1770, Hort. Bot. Vindob. 1: 40, p. p.

= *O. intermedia* C.A.Mey. ex Rouy, 1897, in Rouy et Fouc, Fl. Franc. 4: 271.

4. ***Ononis spinosa*** L. 1753, Sp. Pl.: 716; id. 1759, Syst. Nat., ed. 10, 2: 1159, nom. conserv. – **Lectotypus:** "Herb. Burser XXI: 79" (UPS) [Jarvis et al., 1989, in: Brummitt (ed.), Taxon, 38: 299].

= *O. campestris* W.D.J.Koch & Ziz, 1814, Cat. Pl.: 13, 22.

5. *Ononis leiosperma* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 57. – Описано з Передньої Азії (за протологом: "Circa Berytham, in Libano").

≡ *O. spinosa* L. subsp. *leiosperma* (Boiss.) Širj. 1932, Beitr. Bot. Centralbl. 49: 590.

Genus 50. **MELILOTUS** L. 1754, Gard. Dict., Abridg. ed. 4: 876.

= *Melilotus* Adans. 1763, Fam., 2: 322.

Lectotypus: *Melilotus officinalis* (L.) Pall.

Одно- або дворічні рослини з трійчастоскладними листками.

Понад 20 видів, поширених в Середземномор'ї, Європі та Азії; для України наведено 10 видів, з яких 8 є достовірно відомими.

Примітка. За молекулярними даними (Wojciechowski et al., 2000), рід *Melilotus* є сестринським до роду *Trigonella* L. (за послідовностями *matK*), або, можливо, навіть "вклинюється" в його склад (за аналізом максимальної економії).

Subgenus 1. *Melilotus*

≡ *Melilotus* Mill. subg. *Eumelilotus* O.E.Schulz, 1901, Bot. Jahrb. 29, 5: 682.

Typus: lectotypus generis.

Sectio 1. *Melilotus*

= *Melilotus* Mill. subg. *Eumelilotus* sect. *Coelorytis* O.E.Schulz, 1901, Bot. Jahrb. 29, 5: 682, p. p.

Typus: lectotypus generis.

Subsectio 1. *Melilotus*

Typus: lectotypus generis.

Series 1. *Melilotus*

Typus: lectotypus generis.

1. *Melilotus officinalis* (L.) Pall. 1776, Reise, 3: 537. – **Lectotypus:** "Herb. Burser XVIII (2): 64" (UPS) [Sales, Hedge, 1993, Anales Jard. Bot. Madrid, 51: 173].

≡ *Trifolium (Melilotus) officinalis* L. 1753, Sp. Pl.: 765.

= *Melilotus arvensis* Wallr. 1822, Sched. Crit.: 391.

= *M. pallidus* Besser ex Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 188. – **Neotypus:** "Pod. Littora" (KW) [Федорончук, Шевера; в Федорончук и др., 2003, Бот. журн., 88, 12: 103].

Series 2. *Albae* Krytzka, 2014, Укр. бот. журн., 71, 1: 37.

Typus: *Melilotus albus* Medik.

2. *Melilotus albus* Medik. 1787, Vorl. Chrupt. Phys.-Ökon. Ges. 2: 382. – **Lectotypus:** "Linn. 930-5, macrofische" [Sales, Hedge, 1993, Anales Jard. Bot. Madrid, 51: 172].

Subsectio 2. *Dentatae* Krytzka, 2014, Укр. бот. журн., 71, 1: 37.

= *Melilotus* Mill. ser. *Dentatae* Talovina, 2011, Автореф.: Род *Melilotus* Mill. во фл. Росс. и сопр. стран: 9, nom. inval., descr. ross.

Lectotypus: *Melilotus dentatus* (Waldst. & Kit.) Pers.

3. *Melilotus dentatus* (Waldst. & Kit.) Pers. 1807, Syn. Pl. 2: 348. – Описано із Румунії (за протологом: "Habitat in Banatu ad Versetz").

≡ *Trifolium dentatum* Waldst. & Kit. 1802, Descr. Icon. Pl. Rar. Hung. 1: 41.

= *Melilotus brachystachys* Bunge, 1847, Arb. Naturf. Ver. Riga, 1, 2: 219.

Subsectio 3. *Altissimae* Krytzka, Укр. бот. журн., 71, 1: 38.

= *Melilotus* Mill. ser. *Altissimae* Talovina, 2011, Автореф.: Род *Melilotus* Mill. во фл. Росс. и сопр. стран: 9, nom. inval., descr. ross.

Typus: *Melilotus altissimus* Thuill.

4. *Melilotus altissimus* Thuill. 1800, Fl. Env. Paris, ed. 2: 378. – **Neotypus:** "[France, Paris] Montmerency, Boivin [Herb. de France, donné par M. le Grenier en 1875" (P)] [Sales, Hedge, 1993, Anales Jard. Bot. Madrid, 51: 172].

= *M. macrorrhizus* Pers. 1807, Syn. Pl. 2: 348.

Примітка. Вид наводиться за гербарними зразками, нових відомостей про його сучасне поширення немає. До складу підсекції входить також *Melilotus hirsutus* Lipsky, не представлений в Україні.

Sectio 2. *Wolgicae* Krytzka, Укр. бот. журн., 71, 1: 38.

= *Melilotus* Mill. sect. *Polonica* Talovina, 2011, Автореф.: Род *Melilotus* Mill. во фл. Росс. и сопр. стран: 9, nom. inval., descr. ross.

Typus: *Melilotus wolgicus* Poir.

5. *Melilotus wolgicus* Poir. 1814, in Lam. Encycl. Méth. Bot., Suppl. 3: 648. – Описано із Поволжя (за протологом: "Sur les bords du Wolga").

= *Trifolium ruthenicum* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 506.

≡ *Melilotus ruthenicus* (M.Bieb.) Ser. 1825, in DC., Prodr. 2: 186.

6. *Melilotus polonicus* (L.) Pall. 1776, Reise, 3: 537. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.4" (LINN) [Lassen, 1997, in: Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].

≡ *Trifolium polonicum* L. 1753, Sp. Pl.: 765.

= *Melilotus caspius* Grun. 1867, Bull. Soc. Nat. Moscou, 40, 4: 418.

= *M. rariflorus* Ledeb. 1831, in Eichw. Pl. Nov. Casp.-Cauc. 1: 7.

7. *Melilotus arenarius* Grecescu, 1909, Consp. Fl. Roman. Suppl.: 198, tab. 2. – Описано із Добруджі в Румунії (за протологом: "In arenis mobilibus regionis maritimae. Ad Mare Nigrum in Dobrogea, inter Tuzla et Tekirghiol").

Сectio 3. *Tauriae* Krytzka, Укр. бот. журн., 71, 1: 39.

Тyпyс: *Melilotus tauricus* (M.Bieb.) Ser.

8. *Melilotus tauricus* (M.Bieb.) Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 188. – Описано із Криму (за протологом: "in Tauriae meridionalis").

≡ *Trifolium tauricum* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 506.

= *Melilotus besserianus* Ser. 1825, in DC. l.c.: 188.

= *M. plicatus* Steven ex Ser. 1825, in DC, l.c.: 188.

= *M. imbricatus* Ser. 1825, in DC, l.c.: 188.

Subgenus 2. *Micromelilotus* O.E. Schulz, 1901, Bot. Jahrbuch. 29, 5: 683.

Тyпyс: *Melilotus indicus* (L.) All.

Сectio 1. *Laccocarpus* O.E.Schulz, 1901, Bot. Jahrbuch. 29, 5: 683.

Тyпyс: *Melilotus indicus* (L.) All.

Series 1. *Indicae* Krytzka, Укр. бот. журн., 71, 1: 39.

Тyпyс: *Melilotus indicus* (L.) All.

9. *Melilotus indicus* (L.) All. 1785, Fl. Pedem. 1: 308. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.2" (LINN) [Ali, 1977, in: Nasir, Ali (eds.), Fl. W. Pakistan, 100: 309].

≡ *Trifolium indicus* L. 1753, Sp. Pl.: 765.

= *Melilotus parviflorus* Desf. 1800, Fl. Atl. 2: 192.

Series 2. *Spicatae* Krytzka, Укр. бот. журн., 71, 1: 40.

Тyпyс: *Melilotus spicatus* (Sibth. & Sm.) Breistr.

10. *Melilotus spicatus* (Sibth. & Sm.) Breistr. 1956, Bull. Soc. Bot. France, 103 (Sess. Extraord. 82): 127. – Описано із о-ва Кіпр (за протологом: "In insulâ Cypri").

≡ *Trifolium spicatum* Sibth. & Sm. 1813, Fl. Graec. Prodr. 2: 93.

= *Melilotus globulosus* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Moscou, 29, 3: 133.

= *M. neapolitanus* Ten. ex Guss. 1828, Fl. Sic. Prodr. 2: 482.

= *M. parviflorus* Steven ex Trautv. 1841, Bull. Sci. Acad. Sci. Petersb. 8, nom. nud., non Desf. 1800.

Genus 51. **MELILOTOIDES** Heist. ex Fabr. 1763, Enum. Meth. Pl., ed. 2: 404.

= *Melissitus* Medik. 1787, Vorles. Churpfälz. Phys.-Ök. Ges. 2: 383.

= *Pocockia* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 185.

≡ *Trigonella* L. subg. *Pocockia* (Ser.) Grossh. 1941, Фл. СССР, 11: 120, s. str.

Одно- або дворічні густо опушені рослини з трійчастоскладними листками, із сильним запахом кумарину.

Lectotypus: *Melilotoides cretica* (L.) Krytzka (≡ *Trifolium (Melilotus) cretica* L.).

Монотипний рід.

1. *Melilotoides brachycarpa* (Fisch.) Soják, 1982, Sborn. Nár. Mus. v Praze, Rada B, Přír. Vedy, 38: 103. – Описано із Закавказзя (за протологом: "in montosis prope Tiflin circa Kadshari").

≡ *Medicago brachycarpa* Fisch. 1819, in M.Bieb. Fl. Taur.-Cauc. 3: 517.

≡ *Trigonella brachycarpa* (Fisch.) G.Moris, 1833, Mém. Acad. Torino, 36: 190.

≡ *Melissitus brachycarpus* (Fisch.) Latsch. 1958, Тр. Тбилис. бот. инст. 19: 19.

Genus 52. **TRIGONELLA** L. 1753, Sp. Pl.: 776; id. 1754, Gen. Pl., ed. 5: 338.

Одно- або багаторічні трав'яні рослини із трійчастоскладними листками, зубчастими листочками та прирослими до основи листків прилистками.

Lectotypus: *Trigonella foenum-graecum* L.

Близько 130 видів, поширених у помірно теплій зоні північної півкулі Старого Світу (окрім значної частини лісової зони), переважно в Середземномор'ї; заносяться також в інші позатропічні регіони; в Україні представлено 13 видів.

Subgenus 1. *Trigonella*

≡ *Trigonella* L. subg. *Eutrigonella* Grossh. 1941, Фл. СССР, 11: 106, p. p.

Lectotypus: lectotypus generis.

Sectio 1. *Trigonella*
= *Trigonella* L. sect. *Foenum-Graecum* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 182.

Typus: lectotypus generis.

1. *Trigonella gladiata* Steven ex M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 222. — Описано із Криму й Малої Азії (за протологом: "Crescit in Tauriae campis et collibus apricis ad Bosphorum").

= *Trigonella foenum-graecum* L. var. *sylvestris* L. 1759, Syst. Nat., ed. 10, 2: 1180. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 932.17" (LINN) [Lassen, 1997, in: Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 482].

2. *Trigonella foenum-graecum* L. 1753, Sp. Pl. 2: 777. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 932.16" (LINN) [Westphal, 1974, Pulses Ethiopia, Taxon. Agric. Signif.: 199, 202].

≡ *Trigonella foenum-graecum* L. var. *foenum-graecum* L. 1753, Sp. Pl. 2: 777.

Sectio 2. *Falcatulae* (Boiss.) Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 38.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 6. *Falcatulae* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 66.

Lectotypus: *Trigonella falcata* Balfour.

3. *Trigonella balansae* Boiss. & Reuter, 1856, in Boiss., Diagn. ser. 2 (5):79. — **Syntypi** "Graecia, 1842, *Boissier*"; "Smyrna (Izmir), 1842, *Boissier*"; "Smyrne, dans les champs maritimes, 16.V.1854, *Balansa* 177" (G) [Huber-Morath, 1970, Fl. Turkey, 3: 460].

Примітка. У Гербарії Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW) зберігається зразок, зібраний в XIX ст. в Криму невідомим колектором. Раніше вид там культивували.

Sectio 3. *Cylindricae* (Boiss.) Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 12; id. 1929, ibid. 110: 22.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 5. *Cylindricae* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 66.

Lectotypus: *Trigonella cylindracea* Desv.

Subsectio 1. *Boissierianae* Širj. 1929, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 2: 22.

Lectotypus: *Trigonella cylindracea* Desv.

4. *Trigonella spruneriana* Boiss. 1843, Diagn. Pl. Or. Nov. 1 (2): 17. — **Syntypi:** "In Graecia Argolide et Attica, *Boissier, Spruner*"; "Asia Minori in Lydia et Caria, *Boissier*" (G); "Cilicia, *Aucher* 1172"; "Tauro, *Kotschy* 163" [Huber-Morath, 1970, Fl. Turkey, 3: 462].
= *T. torulosa* auct., non Griseb.

Subsectio 2. *Strangulatae* Širj. 1929, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 2: 35.

Lectotypus: *Trigonella strangulata* Boiss.

5. *Trigonella strangulata* Boiss. 1849, Diagn. Pl. Or. Nov. 1, 9: 17. — **Holotypus:** "[Syria] in collibus siccis Antilibani circa Rascheya, *Boissier*" (G) [Huber-Morath, 1970, Fl. Turkey, 3: 467].

= *T. smyrnea* auct., non Boiss.

Примітка. У Гербарії Нікітського ботанічного саду (YALT) зберігається єдиний зразок цього виду, зібраний В.Ф. Васильєвим 14 травня 1930 р. на околицях с. Колхозное (Узунджа) в Байдарській долині, який був помилково визначений Є.В. Вульфом як *Trigonella smyrnea* Boiss. і за такою назвою наводився в усіх наступних виданнях.

Sectio 4. *Callicerates* (Boiss.) Grossh. 1945, Фл. СССР, 11: 108, cum auct. Boiss.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 7. *Callicerates* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 67.

Typus: *Trigonella calliceras* Fisch.

6. *Trigonella calliceras* Fisch. 1819, in M.Bieb., Fl. Taur.-Cauc. 3: 515. — Описано з околиць м. Тбілісі (за протологом: "Circa Tiflin").

Примітка. Єдиний екземпляр цього виду зібрав М.В. Клоков (24.IV 1963) у Балаклавському районі, в околицях Фороса, на остипищах. Гербарний зразок зберігається в іменній колекції вченого (KW). Можливо, це адвентивний вид для флори Криму.

Sectio 5. *Uncinatae* (Boiss.) Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 13, id. 1930, ibid. 128: 8.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 8. *Uncinatae* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 67.

Typus: *Trigonella spicata* Sibth. & Smith

7. *Trigonella spicata* Sibth. & Smith, 1813, Fl. Graec. Prodr. 2: 108. — **Lectotypus:** "[Greece] Cycladum insula Seriphos, *Sibthorp*" [Huber-Morath, 1970, Fl. Turkey, 3: 477].

= *T. uncinata* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 181.

Sectio 6. *Capitatae* (Boiss.) Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 14.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 1. *Capitatae* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 65.

Typus: *Trigonella caerulea* (L.) Ser.

8. *Trigonella caerulea* (L.) Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 181. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.1" (LINN) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].
≡ *Trifolium caeruleum* L. 1753, Sp. Pl: 764.

≡ *Trigonella caerulea* (L.) Ser. subsp. *caerulea*: Васильч. 1987, Фл. европ. части СССР, 6: 185.

9. *Trigonella procumbens* (Besser) Rchb. 1826, Iconogr. Bot. (Pl. Crit.), 4: 35. — **Lectotypus**: "in Podolia austr. Bessarabia" (KW); **isolectotypus** (LE) [Федорончук, Шевера; в Федорончук и др. Бот. журн. 2003, 88, 12: 103].

≡ *Melilotus procumbens* Besser, 1822, Enum. Pl. Volhyn.: 30.

≡ *Trigonella caerulea* (L.) Ser. subsp. *procumbens* (Besser) Vass. 1987, Фл. европ. части СССР, 6: 186.

= *T. besseriana* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 181.

Subgenus 2. *Medicagoidinae* Krytzka, 2014, Укр. бот. журн., 71, 2: 178.

Typus: *Trigonella fischeriana* Ser.

Section *Bucerates* (Boiss.) Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 13.

≡ *Trigonella* L. sect. *Eutrigonella* § 3. *Bucerates* Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 65.

Lectotypus: *Trigonella striata* L. f.

10. *Trigonella fischeriana* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 183. — Описано з околиць м. Тбілісі (за протологом: "Circa Tiflin").

= *T. flexuosa* Fisch. 1819, in M.Bieb., Fl. Taur.-Cauc. 3: 515, non Del.

11. *Trigonella striata* L. f. 1781, Suppl.: 340. — Описано з Ефіопії (за протологом: "...in Abyssinia").
= *T. tenuis* Fisch. ex M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 514.

Section 8. *Reflexae* (Širj.) Vass. 1953, Тр. Бот. инст. АН СССР, сер. 1, 10: 228.

≡ *Trigonella* L. sect. *Bucerates* (Boiss.) Širj. subsect. *Reflexae* Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 13, id. 1931, ibid. 136: 20.

Typus: *Trigonella monspeliaca* L.

12. *Trigonella monspeliaca* L. 1753, Sp. Pl.: 777. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 932.13, right specimen" (LINN) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 482].

Section 9. *Biebersteinianae* (Širj.) Grossh. 1941, Фл. СССР, 11: 118.

≡ *Trigonella* L. sect. *Foenum-graecum* Ser. subsect. *Biebersteinianae* Širj. 1928, Publ. Fac. Sci. Univ. (Brno), 102: 13.

Lectotypus: *Trigonella coerulescens* (M.Bieb.) Halácsy.

13. *Trigonella coerulescens* (M.Bieb.) Halácsy, 1901, Consp. Fl. Graec. 1: 351. — Описано із Прикаспійської низовини (пустеля Анкетері). За протологом ("In deserto Anketeri fluviis Terek et Kumae in terjacente habitat").

≡ *Trifolium coerulescens* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 503.

Genus 53. **CRIMEA** Vass. 1979, Новости сист. высш. раст. 16: 131.

Напівкущик з численними пагонами та трійчастоскладними листками.

Typus: *Crimea cretacea* (M.Bieb.) Vass.

Монотипний рід. Єдиний вид роду поширений на крейдянних відслоненнях у Криму та на півночі Чорноморського узбережжя Кавказу.

1. *Crimea cretacea* (M.Bieb.) Vass. 1979, Новости сист. высш. раст. 16: 131. — Описано із Криму, окол. Білогірська (за протологом: "...in Tauriae abruptis sterilissimis cretaceis circa Karassubasar").

≡ *Medicago cretacea* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 223.

≡ *Trigonella cretacea* (M.Bieb.) Taliev, 1905, Раст. меловых обнаж. Южн. России, 2: 69.

≡ *Melissitus cretaceus* (M.Bieb.) Latsch. 1958, Тр. Тбил. бот. инст. 19: 13.

≡ *Melilotoides cretacea* (M.Bieb.) Soják, 1982, Sborn. Nár. Mus. v Praze, Rada B, Přir. Vedy, 38: 103.

Genus 54. **MEDICAGO** L. 1753, Sp. Pl.: 778; id. 1754, Gen. Pl., ed 5: 339.

Одно- або багаторічні трав'яні рослини з трійчастоскладними листками та прирослими до черешка прилистками.

Lectotypus: *Medicago sativa* L.

Близько 60 видів, поширених в помірно теплих і субтропічних областях Євразії й Африки, але в основному в Середземномор'ї та Південно-Західній Азії; заносяться також в інші позатропічні регіони. Два види, багаторічники — *Medicago sativa* L. і *M. falcata* L. широко культивуються як кормові рослини й часто дичавіють; в Україні представлено 22 види.

Примітка. Молекулярні дослідження (Bena et al., 1998a, b, c; Steele, Wojciechowski, 2003) показали, що рід *Medicago* є монофілетичним таксоном, найближчим до родів *Trifolium* L., *Trigonella* L. і *Melilotus* Mill., а час виникнення роду (або клади?) датується приблизно 40 млн років тому (Wojciechowski, 2003).

Sectio 1. *Medicago*

Typus: lectotypus generis.

1. *Medicago sativa* L. 1753, Sp. Pl.: 778. — **Lectotypus:** "Medica falcata sativa siliqua cornuta magis tortili flore violaceo" in Morison, 1680, Pl. Hist. Univ., 2: 158, s. 2, t. 16, f. 2 [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 162].

2. *Medicago polychroa* Grossh. 1925, Зап. Научн.-Прикл. отд. Тифл. бот. сада, вып. 4: 3. — Описано з Центрального Закавказзя; тип в LE.

≡ *M. glutinosa* M.Bieb. subsp. *polychroa* (Grossh.) Sinsk. 1948, Тр. прикл. бот. ген. сел., 28, 1: 34, 35.

= *M. sativa* L. var. *glandulosa* W.D.J.Koch, 1843, Synops. ed. 1: 176.

3. *Medicago glutinosa* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 1: 224; id. 1819, op. cit., 3: 576. — Описано з Кавказу (Ширванських гір — східної частини Головного Кавказького хребта); тип в LE.

≡ *M. sativa* L. subsp. *macrocarpa* Urb. b) *glandulosa* f. *glutinosa* (M.Bieb.) Urb. 1873, Prodr. Monogr. *Medicago*: 56.

= *M. glutinosa* M.Bieb. var. *typica* Grossh. 1930, Фл. Кавк. 2: 262.

= *M. sativa* L. subsp. *glomerata* (Balb.) Tutin, 1968, Fl. Europ. 2: 154, p. p.

4. *Medicago falcata* L. 1753, Sp. Pl.: 779. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 933.8" (LINN) [Ali, 1968, Taxon, 17: 541].

≡ *M. falcata* L. subsp. *falcata*: Васильч. 1987, Фл. европ. части СССР, 6: 190.

= *M. procumbens* Besser, 1809, Prim. Fl. Galic. 2: 127. — **Neotypus:** "*M. falcata* L., *M. procumbens* (ex herb. Bess.)" (KW) [Крицька, Федорончук, Шевера; в Федорончук и др., 2003, Бот. журн. 88, 12: 103].

5. *Medicago romanica* Prodan, 1923, Fl. Det. Descr. România: 617. — Описано з Румунії (за протологом: "Dobrudzha").

≡ *M. falcata* L. subsp. *romanica* (Prodan) Schwarz & Klinkovski, 1933, Verh. Bot. Ver. Brandeb. 74, 2: 180.

= *M. erecta* Koton, 1940, Бот. журн. АН УРСР, 1, 2: 276, nom. nud.

= *M. erecta* Klokov, 1948, Бот. журн. АН УРСР, 5, 2: 44.

= *M. kotovii* Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 6: 367, nom. inval.

= *M. tenderiensis* Opperman ex Klokov, 1948, Укр. бот. журн. 5, 2: 45. — **Holotypus:** "RSS Ucr., insula

pontica Dzarylgacz. Steppa sabulosa, 5.IX 1947. Legit E. Pobjedimova" (LE).

= *M. orthocarpa* Czern., in herb.

Примітка. Таксон з проблемним видовим статусом. Від близького *M. falcata* відрізняється зверху опушеними вужчими листочками, менш зігнутими спіральними бобами та прямостоячими стеблами.

6. *Medicago glandulosa* (Mert. & W.D.J.Koch) Davidov, 1902, Österr. Bot. Zeitschr. 52: 492. — Описано з Болгарії, Варни (за протологом: "... in dumosis ad Avrenska-Planina prope Dere-Kjoj, district").

≡ *M. falcata* L. var. *glandulosa* Mert. & W.D.J.Koch, 1839, Deutschl. Fl. 5: 318.

7. *Medicago saxatilis* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 225. — Описано з Криму (за протологом: "... in Tauriae saxosis").

8. *Medicago rupestris* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 225. — Описано з Криму (за протологом: "... in rupestribus calcareis Tauriae, circa Karassubasar et Sympheropolin").

9. *Medicago marina* L. 1753, Sp. Pl.: 779. — **Lectotypus:** "Herb. Clifford: 378, *Medicago* 10" (BM000646780) [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 163].

Sectio 2. **Orbiculares** Urb. 1873, Verh. Bot. Ver. Brandeb. 15: 48.

Typus: *Medicago orbicularis* (L.) Bartal.

10. *Medicago scutellata* (L.) Mill. 1768, Gard. Dict. 8: n°2. — **Lectotypus:** "Medica cochleata major dicarpos fructus capsula rotunda globosa scutellata" in Morison, 1680, Pl. Hist. Univ., 2: 152, s. 2, t. 15, f. 3" [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 164].

≡ *M. polymorpha* L. var. *scutellata* L., 1753, Sp. Pl.: 779.

11. *Medicago orbicularis* (L.) Bartal. 1776, Cat. Pianta Città Siena: 60. — **Lectotypus:** "Medica cochleata major dicarpos, fructus capsula compressa orbiculata, nigra, plana, oris crispis" in Morison, 1680, Pl. Hist. Univ., 2: 152, s. 2, t. 15, f. 1" [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 164].

≡ *M. polymorpha* L. var. *orbicularis* L., 1753, Sp. Pl.: 779.

Sectio 3. **Spirocarpos** Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 174. **Lectotypus:** *Medicago polymorpha* L.

12. *Medicago soleirolii* Duby, 1828, Bot. Gall. 1: 124. – Описано із Франції; тип в Парижі (P).

= *M. plagiospira* Dur. ex Schmalh. 1895, Фл. Ср. и Южн. Росс. 1: 228.

13. *Medicago praecox* DC. 1813, Cat. Pl. Horti Monsp.: 123. – Описано із півдня Франції (за протологом: "S. France. In locis sterilibus circa Forum-Iulium").

14. *Medicago laciniata* (L.) Mill. 1768, Gard. Dict., ed.8: n°5. – **Lectotypus** (зображення): "*Trifolium cochleatum spinosum Syriacum, laciniatis foliis*" in Breyn, 1678, Exot. Pl. Cent. 81, t. 34. [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 169].

= *Medicago polymorpha* L. var. *laciniata* L. 1753, Sp. Pl. 2: 781.

15. *Medicago minima* (L.) Bartal. 1776, Cat. Pianta Città Siena: 61. – **Lectotypus**: "*Medica echinata, minima*" in Bauhin, Cherler, 1651, Hist. Pl. Univ., 2: 386, 386". [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 168].

= *M. polymorpha* L. var. *minima* L., 1753, Sp. P.: 280, non *Medicago minima* (L.) L. 1754, Flora Anglica: 21, nom. inval.

16. *Medicago arabica* (L.) Huds. 1762, Fl. Angl.: 288. – **Lectotypus**: "*Medica cochleata minor polycarpus annua capsula majore, alba, folio cordato, macula fusca notato*" in Morison, 1680, Pl. Hist. Univ., 2: 154, s. 2, t. 15, f. 12" [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 167].

= *M. polymorpha* L. var. *arabica* L. 1753, Sp. Pl.: 780.
= *M. maculata* Sibth. ex Ledeb. 1842, Fl. Ross. 1: 529.

17. *Medicago truncatula* Gaertn. 1791, Fruct. Sem. Pl. 2: 350. – **Holotypus**: "Gaertn. 1791, Fruct. Sem. Pl. 2: tab. 155".

= *M. tribuloides* Desr. 1792, in Lam. Encycl. Méth. Bot. 3: 635.

18. *Medicago rigidula* (L.) All. 1785, Fl. Pedem. 1: 316. – **Lectotypus**: "*Medica hirsuta echinis rigidioribus*" in Bauhin & Cherler, 1651, Hist. Pl. Univ., 2: 385, 385" [Heyn, 1959, Bull. Res. Council Israel, Sect. D, Bot. 7: 168].

= *M. polymorpha* L. var. *rigidula* L. 1753, Sp. Pl.: 780.
= *M. agrestis* Ten. 1811, Fl. Napol.: 45.

19. *Medicago nigra* (L.) Krock. 1790, Fl. Siles. 2, 2: 244.

= *M. polymorpha* L. var. *nigra* L. 1771, Mantissa Alt.: 454.

= *M. hystrix* Ten. ex Schmalh. 1895, Фл. Ср. Южн. Росс. 1: 228.

= *M. polymorpha* auct. non L.

20. *Medicago denticulata* Willd. 1802, Sp. Pl. 3, 2: 1414. – Описано з Середземномор'я (за протологом: "... in Europa australi").

= *M. polymorpha* L. var. *vulgaris* (Benth.) Shin. 1956, Rhodora, 58: 310, p. p.

= *M. polymorpha* auct. non L.

21. *Medicago meyeri* Grun. 1867, Bull. Soc. Nat. Moscou, 60, 2: 416. – Описано з Кавказу (окол. Грозного і Баку) (за протологом: "... пропе Grusnaja et Baku").

= *M. minima* (L.) Bartal. var. *brachyodon* Rchb. 1832, Fl. Germ. Excurs. 2: 502.

= *M. incospicua* Nevski, 1937, Тр. Бот. инст. АН СССР, сер. 1, 4: 250.

= *M. minima* auct. non (L.) Bartal.

Sectio 4. *Lupularia* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 172.

Typus: *Medicago lupulina* L.

22. *Medicago lupulina* L. 1753, Sp. Pl.: 779. – **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 933.10" (LINN) [Ali, 1968, Taxon, 17: 540].

Genus 55. **TRIFOLIUM** L. 1753, Sp. Pl.: 764; id. 1754, Gen. Pl., ed 5: 337.

Одно- або багаторічні трав'яні рослини з трійчастоскладними листками, з сидячими або на дуже коротких черешечках листочками.

Lectotypus: *Trifolium pratense* L.

Близько 90 видів, поширених у помірно теплих і субтропічних областях Євразії та Африки, але найчисленніші в країнах Середземномор'я. Як культивари, здичавілі або занесені рослини трапляються в більшості позатропічних країн; в Україні представлено 27 видів.

Примітка. Рід *Trifolium* s. l. є одним із найбільших за видовим складом в родині *Fabaceae*, який налічує понад 255 видів, основна диверсифікація якого, ймовірно, могла відбуватися в ранньому міоцені, 16–23 млн років тому (Ellison et al., 2006). Природний ареал роду охоплює помірні, частково також субтропічні області південної і північної півкулі Землі; в Південно-Східній Азії та Австралії аборигенні види відсутні. Найбільше різноманіття роду зосереджено в трьох географічних областях: у Середземноморському басейні, у західній частині Північної Америки та в гірських місцевостях Східної Африки (Ellison et al., 2006). Молекулярні

дослідження, що базуються на аналізі послідовностей *matK* (Wojciechowski et al., 2000; Steele, Wojciechowski, 2003), показали, що *Trifolium* є сестринським до триби *Fabeae* (= *Vicieae*), які разом формують монофілетичну групу з помірною підтримкою, що було підтверджено також N.W. Ellison зі співавторами (Ellison et al., 2006). Однак доцільність розділення *Trifolium* s. l. на окремі роди меншого обсягу (Hendrych, 1976, 1978; Small, 1987; Roskov, 1990; Khokhriakov, 1998; etc.) не завжди узгоджується з молекулярними даними. Так, за даними N.W. Ellison зі співавторами (Ellison et al., 2006), отриманими на основі аналізу нуклеотидних послідовностей ядерного рибосомального внутрішнього транскрибованого спейсера (ITS) та хлоропластного інтрону *trnL* Басєвським методом та методом максимальної економії, переважна більшість з цих таксонів є поліфілетичними (*Amoria* C.Presl, *Lupinaster* Fabr., *Xerosphaera* Soják), або такими, що формують парафілетичні групи: *Bobrovia* A.P.Khokhrjakov = sect. *Glycyrrhizum* чи *Ursia* I.T.Vasil'chenko = sect. *Lupinaster*. Автори рекомендують лише підрид *Chronosemium* підняти до рангу роду (під назвою *Chrysaspsis* Desv.), а всі інші види, щоб уникнути необхідності значної кількості номенклатурних змін, залишити в складі роду *Trifolium*, надавши виділенім у ньому восьми великим кладам рангу секцій, які не є монофілетичними. У подальшому ці секції слід буде розділити ще на окремі підсекції. Проте в нашому таксономічному опрацюванні *Trifolium* s. l. ми визнаємо три сегрегатні роди (*Trifolium* L. s. str., *Chrysaspsis* Desv. та *Amoria* C. Presl), надаючи перевагу діагностичним морфологічним ознакам, зокрема морфології квітки.

Subgenus 1. *Trifolium*

Typus: lectotypus generis.

Sectio 1. *Stenostoma* Gibelli & Belli, 1888, Mem. Acad. Sci. Torino, ser. 2, 39: 99, s. restr.

Lectotypus: *Trifolium angustifolium* L.

1. *Trifolium pannonicum* Jacq. 1767, Obs. Bot. 2: 21, tab. 42; L. 1771, Mant. Pl. 2: 276. — Описано із Угорщини (за протологом: "...in pratis Hungariae inferioris").

2. *Trifolium caucasicum* Tausch. 1828, Syll. Ratisb. 2: 245. — Описано із Кавказу (без конкретної вказівки місцезнаходження).

= *T. marschallii* Rouy, 1899, in Rouy, Foug. Fl. Fr. 5: 114.

= *T. ochroleucon* auct. non Huds.

= *T. pannonicum* auct. non Jacq.

3. *Trifolium ochroleucon* Huds. 1762, Fl. Angl.: 283. — Описано із Великобританії (за протологом: "...in comitatibus Essexiensi, Cantabrigiensi").

4. *Trifolium squamosum* L. 1759, Amoen. Acad. 4: 105. — **Lectotypus:** "*Trifolium stellatum glabrum*" in Plukenet, 1691, Phytographia, t. 113, f. 4. Herb. Sloane

83: 96" (BM-SL) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 482].

= *T. maritimum* Huds. 1762, Fl. Angl. 284.

= *T. commutatum* Ledeb. 1843, Fl. Ross. 1, 3: 543.

5. *Trifolium leucanthum* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 214; id. 1819, ibid. 3: 510. — Описано з Кавказу (за протологом: "... circa fortalitium Georgopolitanum").

6. *Trifolium squarrosum* L. 1753, Sp. Pl.: 768. — **Lectotypus:** "*Magnol*, Herb. Linn. No 930.31" (LINN) [Zohary, 1972, Candollea, 27: 256].

7. *Trifolium echinatum* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 216; id. 1819, ibid. 3: 511. — Описано із Кавказу (за протологом: "... ad Caucasum").

= *T. supinum* Savi, 1810, Obs. Trif.: 46.

8. *Trifolium angustifolium* L. 1753, Sp. Pl.: 769. — **Lectotypus:** "Herb. Clifford: 375, *Trifolium* 14, sheet 2" (BM000646747) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].

Sectio 2. *Prostatostoma* Gibelli & Belli, 1888, Mem. Acad. Sci. Torino, ser. 2, 39: 19, s. restr.

Lectotypus: *Trifolium incarnatum* L.

9. *Trifolium molineri* Balb. ex Hornem. 1815, Hort. Bot. Hafn. 2: 715. — Описано із Італії (за протологом: "... in Italy").

≡ *T. incarnatum* L. var. *molineri* (Balb. ex Hornem.) DC. 1815, in Lam. et DC. Fl. Fr., ed. 3, 6 (5): 556.

≡ *T. incarnatum* subsp. *molineri* (Balb. ex Hornem.) Syme ex Soverby, in Soverby, Engl. Bot., ed. 3, 3: 45.

10. *Trifolium incarnatum* L. 1753, Sp. Pl.: 769. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.32" (LINN) [Zohary, 1972, Candollea, 27: 131].

≡ *T. incarnatum* subsp. *incarnatum*: Coombe, 1968, Fl. Europ. 2: 168.

= *T. incarnatum* var. *sativum* Ducommun, 1869, Taschenbuch: 169.

= *T. incarnatum* var. *elatus* Gibelli & Belli, 1889, Mem. Acad. Sci. Torino, ser. 2, 39: 54.

11. *Trifolium phleoides* Pourr. 1802, in Willd. Sp. Pl. 3, 2: 1377. — Описано з Іспанії (за протологом: "... in Hispania").

= *T. erinaceum* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 510.

12. *Trifolium scabrum* L. 1753, Sp. Pl. 770. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.42" (LINN) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 482].

13. *Trifolium striatum* L. 1753, Sp. Pl.: 770. – **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 930.47, right specimen" (LINN) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon 46: 482].

Sectio 3. *Trifolium*

Typus: lectotypus generis.

14. *Trifolium medium* L. 1759, Amoen. Acad. 4: 105. – **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 930.27" (LINN) [Zohary, 1972, Candollea, 27: 118].

= *T. flexuosum* Jacq. 1776, Fl. Austr. 4: 45; Rupr. 1860, Fl. Ingr. 257.

15. *Trifolium sarosiense* Hazsl. 1864, Ejsz. Magyar: 76. – Описано із Середньої Європи (Словаччини, околиці Прешова) (за протологом: "okolia Prešova").

= *T. medium* auct. non L.

16. *Trifolium bithynicum* Boiss. 1849, Diagn. Pl. Orient., 1 ser., 9: 21.

≡ *T. medium* L. var. *bithynicum* (Boiss.) N. Busch. 1906, A.H.P., 26: 66.

= *T. grossheimii* Khalilov, 1969, Изв. АН АзербСССР, сер. Биол. Наук, 4: 4.

17. *Trifolium alpestre* L. 1763, Sp. Pl., ed. 2: 1082. – **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 930.28" (LINN) [Zohary, 1972, Candollea, 27: 128].

18. *Trifolium rubens* L. 1753, Sp. Pl.: 768. – **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 375, *Trifolium* 15, sheet 3" (BM000646749) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].

19. *Trifolium pratense* L. 1753, Sp. Pl.: 768. – **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 375, *Trifolium* 16, sheet A" (BM000646751) [Polhill, 1993, in Jarvis et al. (eds.), Regnum Veg. 127: 96].

20. *Trifolium kotulae* (Pawł.) Soják, 1963, Novit. Bot. Delect. Seminum Horti Bot. Univ. Carol. Prag.: 49. – Описано з Карпат (Татр).

≡ *T. pratense* L. var. *kotulae* Pawł. 1956, Fl. Tatr., 1: 552.

≡ *T. pratense* subsp. *kotulae* (Pawł.) Soják, 1963, Novit. Bot.: 49.

= *T. frigidum* Schur 1866, Enum. Pl. Transsilv.: 154, non Gaud.

≡ *T. pratense* var. *frigidum* (Schur) Asch. & Graebn. 1907, Synops., 6, 2: 552.

21. *Trifolium sativum* (Schreb.) Crome, 1824, in Boenn. Prodr. Fl. Monast. Westph.: 222. – Описано

із Західної Європи: Німеччини (за протологом: "Westphalia").

≡ *T. pratense* var. *sativum* Schreb. 1804, in Sturm, Deutsch. Fl. 1, 4, 15: 12.

≡ *T. pratense* subsp. *sativum* (Schreb.) Schuebl. & Mart. 1834, Fl. Wurtemb. 465.

22. *Trifolium borysthenicum* Grun. 1869, Bull. Soc. Nat. Moscou, 41, 2: 140. – Описано із України ("... окр. д. Веселой в долине р. Конской к югу от Запорожья").

= *T. pallidum* auct. non Waldst. & Kit.: Ledeb. 1843, Fl. Ross., 1: 543.

23. *Trifolium diffusum* Ehrh. 1792, Beitr. Naturk. 7 : 165. – Описано з Угорщини (за протологом: "Hungaria").

24. *Trifolium hirtum* All. 1789, Auct. Fl. Pedem.: 20. – Описано із Італії, П'ємонт (за протологом: "... in Monteserrato secus agros").

= *T. pictum* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 210.

25. *Trifolium lappaceum* L. 1753, Sp. Pl.: 768. – Описано з Франції, Монпельє (за протологом: "... Monspelii"); лектотип не виділений.

26. *Trifolium arvense* L. 1753, Sp. Pl.: 769. – **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 374, *Trifolium* 13" (BM000646746) [Zohary, 1972, Candollea, 27: 146].

= *T. ucrainicum* Opperm. ex Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 588, 417. – **Holotypus, isotypus**: "УРСР, Ізюмщина, Червоний Оскіл, Великі Луки, лука, 15.VI 1927. М. Клоков" (KW).

= *T. arvense* var. *alopecuroides* Rouy & Fouc. 1899, Fl. de Fr., V: 106.

= *T. arvense* var. *oppermannii* Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 6: 416.

= *Trifolium heistii* Oppermann, in herb.

27. *Trifolium subterraneum* L. 1753, Sp. Pl.: 767. – **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 374, *Trifolium* 11" (BM000646744) [Katznelson, Morley, 1965, Israel J. Bot. 14: 123].

≡ *Calyeomorphum subterraneum* (L.) C. Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 506.

Genus 56. **AMORIA** C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 47.

≡ *Trifolium* L. sect. *Amoria* (C.Presl) Lojac. 1883, Nuovo Giorn. Bot. Ital. 15: 288.

≡ *Trifolium* subg. *Amoria* (C.Presl) Hossain 1961, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. 23, 3: 459.

Одно- або багаторічні трав'яні рослини з трійчастоскладними листками та прилистками, що більш-менш зрослися з черешками листків.

Lectotypus: *Amoria repens* (L.) C.Presl.

Рід налічує близько 50 видів багаторічних трав'янистих та однорічних рослин, поширених у Євразії, Південній та Центральній Америці; в Україні представлено 11 видів.

1. *Amoria montana* (L.) Soják, 1979, Čas. Nar. Muz. Praze, řada přír. 148, 2: 78. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.56" (LINN) [Jonsell, Jarvis, 2002, Nordic J. Bot. 22: 78].

≡ *Trifolium montanum* L. 1753, Sp. Pl.: 770, non L. 1753, Sp. Pl.: 772.

= *T. subulatum* Gilib. 1782, Fl. Lithuan. 4: 90 nom. illeg.

2. *Amoria ambigua* (M.Bieb.) Soják, 1979, Čas. Nar. Muz. Praze, řada přír. 148, 2: 78. – Описано із Криму і Кавказу (за протологом: "... in Tauriae et Caucasi pratis").

≡ *Trifolium ambiguum* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 208; id. 1819, ibid. 3: 507.

= *T. vaillantii* M.Bieb. 1808, in Fisch. Catal. Horti Gorenk: 111.

= *T. humboldtianum* A.Br. & Asch. 1868, in Ind. Sem. horti Berol: 24.

3. *Amoria repens* (L.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 47. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.16" (LINN) [Fawcett, Rendle, 1920, Fl. Jamaica, 4: 13].

≡ *Trifolium repens* L. 1753, Sp. Pl.: 767.

= *T. nothum* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Moscou, 29, 3: 137.

4. *Amoria pallescens* (Schreb.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 47. – Описано із Європи.

≡ *Trifolium pallescens* Schreb. 1804, in Sturm, Deutschl. Fl. 1, 4, 15: sine pag.

= *T. glareosum* Schleich. 1812, Cat. Pl. Helv. ed. 4: 35.

5. *Amoria hybrida* (L.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 47. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.15" (LINN) [Zohary, Heller, 1984, Genus *Trifolium*: 145].

≡ *Trifolium hybridum* L. 1753, Sp. Pl.: 766.

= *T. elegans* Savi, 1798, Fl. Pis. 2: 161.

≡ *T. hybridum* var. *elegans* (Savi) Boiss. 1872, Fl. Or. 2: 145.

≡ *T. hybridum* subsp. *elegans* (Savi) Asch. & Graebn. 1907, Syn. Mitteleur. Fl. 6, 2: 496.

= *T. anatolicum* Boiss. 1843, Diagn. Pl. Nov., ser. 1, 2: 34.

= *T. michelianum* Besser, 1832, in Flora Pod., 2 Beibl.: 32, non Savi.

6. *Amoria retusa* (L.) Dostál, 1982, Seznam Cévny. Rostl. Květ. Českoslov.: 143. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.14" (LINN) [Lassen, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].

= *Trifolium retusum* L. 1753, in Höjer, Demonstr. Pl.: 21.

= *T. parviflorum* Ehrh. 1792, Beitr. Naturk. 7: 165.

= *T. strictum* auct. non L.

7. *Amoria angulata* (Waldst. & Kit.) C.Presl, 1832, Symb; Bot. 1: 47. – Описано із Угорщини (за протологом: "Crescit locis salsis et subsalsis comitatus Bekesiensis et Szathmariensis").

≡ *Trifolium angulatum* Waldst. & Kit. 1800, Icon. Descr. Pl. Rar. Hung. 1: 26.

8. *Amoria bonannii* (C.Presl) Roskov 1990, Бот. журн., 75, 5: 719. – Описано із Сицилії (за протологом: "... in pascuis maritimis ad Cephalu").

≡ *Galearia bonannii* (C.Presl) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 50.

≡ *Trifolium bonannii* C.Presl, 1822, Delic. Prag.: 51.

= *T. fragiferum* L. subsp. *bonannii* (C.Presl) Soják, 1963, Nov. Bot. Horti Bot. Univ. Prag. 1963: 50.

= *T. neglectum* C.A. Mey. 1844, Index Sem. Horti Bot. Petropol. 9, Suppl.: 21.

9. *Amoria fragifera* (L.) Roskov, 1990, Бот. журн., 75, 5: 719. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.54" (LINN) [Zohary, Heller, 1970, Israel J. Bot. 19: 317].

≡ *Trifolium fragiferum* L. 1753, Sp. Pl.: 772.

≡ *Galearia fragifera* (L.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 50.

= *Trifolium ampullescens* Gilib. 1781, Fl. Lith.: 89, nom. illeg.

10. *Amoria resupinata* (L.) Roskov 1990, Бот. журн., 75, 5: 720. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.52" (LINN) [Ali, 1977, in Nasir, Ali (eds.), Fl. W. Pakistan, 100: 286].

≡ *Trifolium resupinatum* L. 1753, Sp. Pl.: 771.

≡ *Galearia resupinata* (L.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 50.

= *T. suaveolens* Willd. 1816, Hort. Berol., tab. 108.

= *T. clusii* Gren. & Godr. 1848, Fl. Fr. 1: 414.

11. *Amoria vesiculosa* (Savi) Roskov 1990, Бот. журн., 75, 5: 719. — Описано із Італії, окол. Пізи (без точної вказівки локалітету).

≡ *Trifolium vesiculosum* Savi, 1798, Fl. Pis. 2: 165.

≡ *T. turgidum* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 216.

≡ *Mistyllus turgidus* (M.Bieb.) C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 49.

≡ *Trifolium recurvum* Waldst. & Kit. 1805, Pl. Rar. Hung. 2: 149, tab. 165.

Genus 57. **CHRYSASPIS** Desv. 1818, Obs. Pl. Env. Angers: 164.

≡ *Amarenum* C.Presl, 1832, Symb. Bot. 1: 46.

≡ *Trifolium* L. sect. *Chronosemium* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 204.

≡ *Trifolium* subg. *Chronosemium* (Ser.) Peterm. 1847, Deutschl. Fl. 140.

Одно- або дворічники, рідко багаторічники зі трійчастоскладними листками та майже повністю редукованими приквітками.

Lectotypus: *Chrysaspis dubia* (Sibth.) Desv.

Близько 20 видів, поширених в Європі, Середній і Західній Азії, а також у Північній Африці, заносяться в інші позатропічні регіони; в Україні представлено 7 видів.

1. *Chrysaspis spadicea* (L.) Greene, 1897, Pittonia, 3: 205. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 930.60" (LINN) [Zohary, Heller, 1984, Genus *Trifolium*: 328].

≡ *Trifolium spadiceum* L. 1755, Fl. Suec., ed. 2: 261.

≡ *T. montanum* L. 1753: 772, No. 37, non 1753: 770, No. 29.

2. *Chrysaspis badia* (Schreb.) Greene 1897, Pittonia, 3: 206. — Описано із Німеччини.

≡ *Trifolium badium* Schreb. 1804, in Sturm., Deutschl. Fl. Abt. 1, Band 4, Heft 16: tab. 12.

3. *Chrysaspis grandiflora* (Schreb.) Hendrych, 1976, Preslia, 48, 3: 220; id. 1978, ibid. 50, 2: 135. — Описано з о-ва Крит (за протологом: "... in Creta").

≡ *Trifolium grandiflorum* Schreb. 1767, Nova Acta Acad. Leop.-Carol. 3: 477.

≡ *T. speciosum* Willd. 1802, Sp. Pl. 3, 2: 1382.

≡ *T. gussonei* Tineo, 1817, Pl. Rar. Sic.: 17.

4. *Chrysaspis aurea* (Poll.) Greene, 1897, Pittonia, 3: 204. — Описано із Німеччини (за протологом: "Circa Lanteren..., circa Steinbach").

≡ *Trifolium aureum* Poll. 1777, Hist. Pl. Palat. 2: 344.

≡ *T. agrarium* L. 1753, Sp. Pl. 772, p. p., nom. ambig.

≡ *T. strepens* Crantz, 1769, Stirp. Austr., ed. 2, 2, 5: 411, nom. illeg.

5. *Chrysaspis patens* (Schreb.) Holub, 1976, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), 11: 83. — Описано із Середньої Європи: Німеччини (за протологом: "Deutschland").

≡ *Trifolium patens* Schreb. 1804, in Sturm, Deutschl. Fl. 1, 4, 16: sine pag.

6. *Chrysaspis campestris* (Schreb.) Desv. 1818, Obs. Pl. Env. Angers: 164. — Описано із Середньої Європи: (за протологом: "... in allen Provinzen Deutschlands").

≡ *Trifolium campestre* Schreb. 1804, in Sturm, Deutschl. Fl. 1, 4, 16: sine pag.

≡ *T. agrarium* L. 1753, Sp. Pl.: 772, p. p.

≡ *T. procumbens* L. 1755, Fl. Suec.: 261.

7. *Chrysaspis dubia* (Sibth.) Desv. 1818, Obs. Pl. Env. Angers: 165. — Описано із Англії: Оксфорду (за протологом: "Oxonia").

≡ *Trifolium dubium* Sibth. 1794, Fl. Oxon.: 231.

≡ *T. filiforme* L. 1755, Fl. Suec. ed. 2: 261, non Sp. Pl., p. p.

≡ *T. minus* Sm. 1802, in Relhan Fl. Cantabr. ed. 2: 290.

Genus 58. **LUPINASTER** Fabr. 1759, Enum. Meth. Pl.: 171.

≡ *Trifolium* L. sect. *Lupinaster* (Fabr.) Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 203.

Багаторічні трав'яні рослини з коренями з веретеноподібними потовщеннями.

Lectotypus: *Lupinaster pentaphyllus* Moench (= *Trifolium lupinaster* L.).

Близько 30 видів, поширених у західній частині Північної Америки й, спорадично, у лісових та лісостепових регіонах Євразії; в Україні представлено три види.

1. *Lupinaster albus* Link, 1831, Handb. 2: 174. — Описано із Західного Сибіру (за протологом: "... circa Barnaoul").

≡ *Trifolium lupinaster* L. var. *albiflorum* Ser. 1825, in DC. Prodr. 2: 204.

≡ *Lupinaster pentaphyllus* Moench var. *albiflorus* (Ser.) Bobr. 1974, Фл. европ. части СССР, 6: 209.

≡ *Trifolium ciswolgensense* Spryug. 1936, Учен. зап. Казан. унив. 96, 6: 86, nom. provis.

≡ *T. spryginii* Belyaeva & Sipl. 1975, Бот. журн. 60, 6: 819.

2. *Lupinaster pentaphyllus* Moench, 1802, Suppl. Meth. Pl.: 50. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 930.13" (LINN) [Gillett, 1972, Canad. J. Bot. 50: 1985].

= *Pentaphyllon ammanii* Ledeb. 1827, Index Sem. Horti Dorpat. Suppl. 5.

= *Trifolium lupinaster* L. 1753, Sp. Pl.: 766. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 930.13" (LINN) [Gillett, 1972, Canad. J. Bot. 50: 1985].

≡ *Pentaphyllon lupinaster* (L.) Pers. 1807, Syn. Pl. 2: 352.

3. *Lupinaster litwinowii* (Pjin) Roskov, 1990, Бот. журн., 75, 5: 717. — Описано із окол. м. Лебедянь Ліпецької обл. (Російська Федерація, за протологом: "... prov. Tambov, distr. Lebedjan").

≡ *Trifolium litwinowii* Pjin, 1963, Мат. ист. фл. и растит. СССР, 4: 213.

= *T. lupinaster* L. f. *angustifolia* Litv. 1905, Список раст; Герб. русск. фл. 5: 43.

≡ *T. lupinaster* subsp. *angustifolium* (Litv.) Bobrow, "1939" (publ. 1940), в кн.: Президенту АН СССР Комарову: 140; Бобр. 1941, Фл. СССР, 11: 201.

≡ *Lupinaster pentaphyllus* Moench subsp. *angustifolius* (Litv.) Soják, 1982, in Dostál, Seznam Cév. Rostl. Květ. Českoslov.: 143.

Tribus 15. LUPINEAE Hutch. 1964, Genera Flower. Plants: 363.

Монотипна триба.

Typus: *Lupinus* L.

Genus 59. LUPINUS L. 1753, Sp. Pl.: 721; id. 1754, Gen. Pl., ed 5: 322.

Одно- або багаторічні трав'яні рослини, рідше напівкущі чи кущі з пальчастоскладними листками та зрослими з основами черешків прилистками.

Lectotypus: *Lupinus angustifolius* L.

Близько 400 видів, поширених у Північній та Південній Америці, тропічній Африці та Середземномор'ї; в Україні представлено 7 видів, культиварів.

1. *Lupinus polyphyllus* Lindl. 1827, Bot. Reg. 13: 1096. — Описано із північно-західної частини Північної Америки (за протологом: "... in the North-West of North America").

2. *Lupinus perennis* L. 1753, Sp. Pl.: 721. — Описано із Північної Америки (штат Вірджинія, за протологом: "... in Virginia").

3. *Lupinus luteus* L. 1753, Sp. Pl.: 722. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 898.8" (LINN) [Gladstones, 1974, Tech. Bull. Dept. Agric. Western Australia, 26: 17].

4. *Lupinus angustifolius* L. 1753, Sp. Pl.: 721, 1200. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 898.7" (LINN) [Gladstones, 1974, Tech. Bull. Dept. Agric. Western Australia, 26: 9].

5. *Lupinus albus* L. 1753, Sp. Pl. 721. — **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 359, *Lupinus* 1, sheet A" (BM000646590) [Westpha, 1974, Pulses Ethiopia, Taxon. Agric. Signif.: 118].

Примітка. Вибраний тип виду з матеріалу Clifford (BM) був опублікований Westfald у лютому 1974 р., тому він має пріоритет над лектотипом, вибраним Gladstones з гербарію К. Ліннея, обнародованим Gladstones у грудні 1974 р. (Tech. Bull. Dept. Agric. Western Australia, 26: 4).

6. *Lupinus micranthus* Guss. 1828, Fl. Sic. Prodr. 2: 400. — Описано із Сицилії (за протологом: "In collibus et planis aridis subarenosis Siciliae meridionalis; Castelvetro, Marsala, Mazzara, Selinunte, da Vittoria a Siracusa").

= *Lupinus hirsutus* auct. non L.

7. *Lupinus varius* L. 1753, Sp. Pl.: 721. — **Lectotypus**: "Herb. A. van Royen No. 908.119–414" (LINN) [Lee, Gladstones, 1979, Taxon, 28: 617].

Tribus 16. CROTALARIEAE Hutch. 1964, Gen. Flow. Pl. 1: 364.

Typus: *Crotalaria* L., nom. cons.

Монотипна триба.

Genus 60. CROTALARIA L. 1753, Sp. Pl.: 714; id. 1754, Gen. Pl., ed. 5: 320, nom. cons.

Трави або кущі з простими, трійчастоскладними, рідше 2–7-парнопірчастоскладними або пальчастоскладними листками.

Lectotypus: *Crotalaria laburnifolia* L.

Великий за обсягом рід, що нараховує близько 600 видів, поширених переважно в тропічних країнах Старого й Нового Світу, з яких лише один культивується в Північній Євразії; в Україні — один вид, відомий з культури.

1. *Crotalaria juncea* L. 1753, Sp. Pl.: 714. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 895.11" (LINN) [Fawcett, Rendle, 1920, Fl. Jamaica 4: 8].

Tribus 17. GENISTEAE Bronn, 1827, in Dumort. Fl. Belg.: 98.

≡ *Genistinae* Bronn, 1822, Form. Pl. Legumin.: 78, 127, 130 ("*Genistee*")

Typus: *Genista* L.

Близько 230 видів, поширених в Європі, Північній Африці, Західній Азії; в Україні представлено 9 родів та 41 вид.

Genus 61. **ARGYROLOBIUM** Eckl. & Zeyh. 1836, Enum. Pl. Afr. Austr. 2: 184, nom. cons.

= *Chasmone* E.Mey., 1835, Comm. Pl. Afr. Austr.: 71.

= *Diolotus* Tausch. 1842, Fl., 25, 1: 284.

= *Trichasma* Walp. 1839, Linnaea, 13: 510.

Трави, напівкущики, напівкущі та кущі з сильно розгалуженими стеблами з трійчастоскладними листками.

Lectotypus: *Argyrobium argenteum* (Jacq.) Eckl. & Zeyh.

Рід налічує близько 70 видів, поширених в тропічній та південній Африці, Середземномор'ї, Південно-Західній Азії; в Україні представлено один вид.

1. *Argyrobium biebersteinii* P.W.Ball, 1968, Feddes Repert. 79, 1–2: 41. – Описано із Північного Ірану (за протоологом: "...in Persia boreali").

= *Cytisus calycinus* M.Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 166, nom. illeg.

≡ *Chasmone calycina* (M.Bieb.) E.Mey., 1835, Comm. Pl. Afr. Austr.: 74.

≡ *Trichasma calycina* (M.Bieb.) Walp. 1839, Linnaea, 13: 511.

≡ *Argyrobium calycinum* (M.Bieb.) Jaub. & Spach, 1843, Ill. Pl. Or. 1: 115, nom. illeg.

= *Cytisus nanus* Willd. 1809, Enum. Pl. Horti Berol.: 709, non. *Argyranthemum nanum* Schlechter ex Harms, 1917.

= *C. lotooides* Willd. 1802, Sp. Pl. 3, 2: 1127, non Pourr.

= *C. pauciflorus* M.Bieb. ex Willd. 1802, Sp. Pl. 3, 2: 1126.

≡ *Argyrobium pauciflorum* (M.Bieb. ex Willd.) Hayek, 1926, Prodr. Fl. Penins. Balc. 1: 894, non Eckl. & Zeyh. 1836.

Genus 62. **LABURNUM** Medik. 1787, Vorl. Churpf. Phys.-Ökon. Ges. 2: 362.

Дерева або кущі з трійчастоскладними листками, без прилистків.

Lectotypus: *Laburnum anagyroides* Medik.

Рід включає 4 види, поширених в Південній Європі; часто культивуються в Україні, один (*Laburnum anagyroides*) дичавіє.

1. *Laburnum anagyroides* Medik. 1787, Vorl. Churpf. Phys.-Ökon. Ges. 2: 362. – **Lectotypus:** "Herb. Clifford: 354, *Cytisus* 1" (BM000646540) [Turland, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 467].

= *Cytisus laburnum* L. 1753, Sp. Pl.: 739.

= *Laburnum laburnum* (L.) Voss, 1894, Vilm. Blumengärtn. ed. 3, 1: 198.

Genus 63. **LEMBOTROPIS** Griseb. 1843, Spic. Fl. Rumel. 1: 10.

Кущі з трійчастоскладними листками, без прилистків.

Lectotypus: *Lembotropis nigricans* (L.) Griseb.

Рід нараховує 2–3 види (проте філогенетично є вкоріненим у *Cytisus* і часто включається до нього), поширених в Центральній, Південній та Південно-Східній Європі; в Україні представлено один вид.

1. *Lembotropis nigricans* (L.) Griseb. 1843, Specil. Fl. Rum. 1: 10. – **Lectotypus:** "Herb. Burser XXII: 11, left specimen" (UPS) [Cristofolini, 1997, in: Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 468].

≡ *Cytisus nigricans* L. 1750, Sp. Pl.: 739.

= *C. unibracteatus* Lindem. 1850, Bull. Soc. Nature. Moscou, 22, 4: 471.

Genus 64. **SAROTHAMNUS** Wimmer, 1832, Fl. Schles.: 278, nom. cons.

Кущі з трійчастоскладними листками, без прилистків.

Lectotypus: *Sarothamnus scoparius* (L.) W.D.J.Koch.

Близько 10–12 видів (проте рід є філогенетично вкоріненим у *Cytisus* і часто включається до нього), поширених в Європі, головним чином на Піренейському п-ові та в Північній Африці; в Україні представлено один вид.

1. *Sarothamnus scoparius* (L.) W.D.J.Koch. 1836, Syn. Fl. Germ.: 152. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 891.13" (LINN) [Cristofolini, 1997, in: Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 480].

≡ *Spartium scoparium* L. 1753, Sp. Pl.: 703, non 1760, Pl. Rar. Afric.: 13, nom. illeg.

≡ *Cytisus scoparius* (L.) Link, 1822, Enum. Hort. Berol., 2: 241.

= *Sarothamnus vulgaris* Wimm. 1832, Fl. Schles.: 273.

Genus 65. **CHAMAECYTISUS** Link, 1831, Handb. 2: 154.

= *Cytisus* L. 1753, Sp. Pl.: 739, p. p.

Куші або кушики з трійчастоскладними листками, без прилистків.

Lectotypus: *Chamaecytisus supinus* (L.) Link.

Близько 40 видів (якщо розглядається як окремі рід, а не включається до *Cytisus* s. l.), поширених в Європі, Західній Азії, Північній Африці; в Україні – 18 дикорослих видів.

Sectio 1. ***Chrysochamaecytisus*** Tzvelev, 1980, *Новости сист. высш. раст.*, 17: 170.

= *Diaxulon* Raf. 1836, *Sylv. Tell.*: 24.

≡ *Cytisus* L. grex *Diaxulon* (Raf.) V. Krecz., 1945, *Фл. СССР*, 11: 78.

Typus: *C. hirsutus* (L.) Link

1. ***Chamaecytisus elongatus*** (Waldst. & Kit.) Link, 1831, *Handbuch*. 2: 155. – **Lectotypus:** "№ XXIV.160. *Herb. Kit*" (PR) [Chrtek, Skočdoplová, 1982].

≡ *Cytisus elongatus* Waldst. & Kit. 1805, *Descr. Icon. Pl. Rar. Hung.* 2: 200, tab. 183.

≡ *C. hirsutus* L. subsp. *elongatus* (Waldst. & Kit.) Briq. 1894, *Etud. Cytisus*: 168.

≡ *C. ratisbonensis* Schaeff. subsp. *elongatus* (Waldst. & Kit.) Gams, 1924, in Hegi, *Ill. Fl. Mitteleur.* 4, 3: 1179.

≡ *Chamaecytisus glaber* (L. f.) Rothm. var. *elongatus* (Waldst. et Kit.) Tzvelev, 1987, *Фл. европ. части СССР*, 6: 220.

= *Cytisus glaber* (L. f.) Rothm. 1944, *Feddes Repert.* 53, 2: 143, p. p.

2. ***Chamaecytisus leucotrichus*** (Schur) Czerep. 1981, *Сосуд. раст. СССР*: 229. – Описано із Трансільванії.

≡ *Cytisus hirsutrus* L. var. *leucotrichus* Schur, 1859, *Verh. Siebend. Ver. Naturw.* 10: 60.

≡ *C. leucotrichus* (Schur) Schur, 1860, *Österr. Bot. Zeitschr.* 10: 179.

≡ *Chamaecytisus hirsutus* (L.) Link subsp. *leucotrichus* (Schur) Ponert, 1973, *Feddes Repert.* 83, 9–10: 619.

= *Ch. hirsutus* auct. non (L.) Link.

3. ***Chamaecytisus leiocarpus*** (A.Kern.) Rothm. 1944, *Feddes Repert.* 53, 2: 144. – Описано зі Східних Карпат (за протологом: "... in locis petrosis regionis fagi Carpatorum orientalium solo calcareo. In tractu fluvii Koros in montibus infra Petrosam et Rezbanyam, imprimis in cacumine montis Tartaroea et in parte orientale montis Petra ...").

≡ *Cytisus leiocarpus* A.Kern. 1863, *Österr. Bot. Zeitschr.* 13: 90.

≡ *C. hirsutus* L. subsp. *leiocarpus* (A.Kern.) Briq. 1894, *Etud. Cytis.*: 168.

= *C. elongatus* Baumg. 1816, *Enum. Strip.* 2: 348, p. p., non Waldst. & Kit.

= *C. subleiocarpus* Simk. 1884, *Termesz. Fizet.* 10: 144.

4. ***Chamaecytisus borysthenicus*** (Grun.) Klásková, 1958, *Preslia*, 30, 2: 214. – Описано з Нижнього Дніпра (за протологом: "... in collibus arenosis reg. demissae ad Borysthenem satis frequens").

≡ *Cytisus borysthenicus* Grun. 1869, *Bull. Soc. Nat. Mosc.*, 41, 2: 37 (descr.) et 41, 4: 446 (nomen).

≡ *C. biflorus* subsp. *borysthenicus* (Grun.) Pacz. 1914, *Тр. Бот. сада Юрьев. ун-та*, 15: 95.

= *C. biflorus* Besser, 1822, *Enum. Pl.*: 74, p. p., non L'Herit.

5. ***Chamaecytisus ratisbonensis*** (Schaeff.) Rothm. 1944, *Feddes Repert.* 53, 2: 143. – Описано із околиць Регенсбурга, Баварії (за протологом: "Stadtamhot, Jurahänge bei Riegling").

≡ *Cytisus ratisbonensis* Schaeff. 1760, *Bot. Exped. Tit.-Kupf.* 1: 78.

≡ *C. hirsutus* L. subsp. *ratisbonensis* (Schaeff.) Briq. 1894, *Etud. Cytis.*: 167.

= *C. pubescens* Gilib. 1781, *Pl. Lith. Inch*, 4: 81, nom. inval.

= *C. lithuanicus* Gilib. 1792, *Hist. Pl. d'Eur.*, 2: 275, nom. inval.

= *C. biflorus* Ledeb. 1842, *Fl. Ross.* 1: 520 (quoad pl. Cherson.), non L'Hér.

= *C. biflorus* b. *minor* Schmalh. 1895, *Фл. Ср. Южн. Росс.* 1: 219, non W.D.J.Koch.

6. ***Chamaecytisus lindemannii*** (V.Krecz.) Klásková, 1958, *Preslia*, 30, 2: 214. – Описано із околиць Кропивницького (кол. Кіровограда) (за протологом: "Elisabethgrad, 6 Maj 1873, Ed. Lindemann"). – **Holotypus, isotypus:** "*Cytisus elongatus* Kit. Elisabethgrad, 6 Maj 1873, Ed. Lindemann" (LE).

≡ *Cytisus lindemannii* V.Krecz. 1940, *Бот. журн.* 25, 3: 259.

= *C. elongatus* Lindem. 1867, *Bull. Soc. Nat. Moscou*, 15, 2: 494, non Waldst. & Kit.

7. ***Chamaecytisus paczorskii*** (V.Krecz.) Klásková, 1958, *Preslia*, 30, 2: 214. – **Holotypus:** "Вост[очная]. Галиция. Тарн[опольская] губ. Лес у дер. Киданцы в 2 верстах от ст. Максимовка. 26.IV. 1916, А.И. Михельсон. № 3682" (LE).

≡ *Cytisus paczorskii* V.Krecz. 1940, *Бот. журн.* 25, 3: 261.

8. *Chamaecytisus ruthenicus* (Fisch. ex Woł.) Klásková, 1958, Preslia, 30, 2: 214. — **Holotypus**: "Galicia. In ditone urbis Leopoldis; ca. 260 s.m. Woloszczak" (LW; **isotypi**: LWS, LE).

≡ *Cytisus ruthenicus* Fisch. ex Woł. 1886, Österr. Bot. Zeitschr. 36: 151.

≡ *C. ratisbonensis* Schaeff. subsp. *ruthenicus* (Fisch. ex Woł.) Syr. 1912, 13: 209.

≡ *Chamaecytisus ratisbonensis* (Schaeff.) Rothm. subsp. *ruthenicus* (Fisch. ex Woł.) Zielinsky, 1975, Arbor. Kornickie.

= *Cytisus comminis* Lindem. 1862, Bull. Soc. Nat. Moscou, 35, 2: 1601, nom. nud.

= *C. kreczeticzii* Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 6: 588, 336. — **Lectotypus, isolectotypus**: "Надозів'я, Маріупільщина, Харцизька балка, що впадає в р. Гр. Єланчик. На відслоненнях сарматського вапняка. 23.V 1926, Ю. Клеопов" (KW) [Шевера, Федорончук; в Федорончук и др., 2003. Бот. журн. 88, 12: 96].

= *C. biflorus* auct. non L'Herit.

9. *Chamaecytisus pineticola* Ivczenko, 1992, Укр. бот. журн., 49, 2: 86. — **Holotypus**: "RSS Ucr., in adjacentibus Kioviae, prope Irpenj margines pineti. 25.V 1976, I. Ivczenko; Київська обл., околиці Києва, біля м. Ірпіня, на узліссі соснового лісу, 25.V 1976" (KW).

= *Chamaecytisus zingeri* auct. non (Nenuk. ex Litv.) Klásková.

= *Cytisus zingeri* auct. non (Nenuk. ex Litv.) V. Krecz. p. min. p.

10. *Chamaecytisus polytrichus* (M.Bieb.) Rothm. 1944, 53, 2: 144. — **Lectotypus**: "Taur. Merid." (LE) [Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн. 1999, 56, 2: 150–155; N. Tzvelev, 1974, in herb].

≡ *Cytisus polytrichus* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 477.

≡ *C. hirsutus* M.Bieb. subsp. *polytrichus* (M.Bieb.) Briq. 1894, Etudes Alp. Marit.: 171 (quoad pl. taur.).

11. *Chamaecytisus wulfii* (V.Krecz.) Klásková, 1958, Preslia, 30, 2: 214. — **Holotypus**: "Tauria, supra Jalta, in pineto supra Utschan-su, 7–16.V 1901. W. Transzschel legit" (LE).

≡ *Cytisus wulfii* V.Krecz. 1940, Бот. журн. 25. 3: 262.

Sectio 2. *Chamaecytisus*

= *Aulonix* Raf. 1836, Sylv. Tell.: 25.

≡ *Cytisus* L. grex *Aulonix* (Raf.) V. Krecz., 1945, Фл. СССР, 11: 85, descr. ross.

Typus: *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link

12. *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link, 1831, Handb. 2: 155. — **Lectotypus**: "Herb. Burser XXII: 3, [left-hand plant]" (UPS) [Cristofolini, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 481].

≡ *Cytisus austriacus* L. 1763, Sp. Pl., ed. 2: 1041.

13. *Chamaecytisus blockianus* (Pawl.) Klásková, 1958, Preslia, 30, 2: 214. — Описано із Поділля та Волино-Поділля (за протологом: "... на Pok. Pod. Op. Woł. pd. [на Покутті, Поділля, Опілля, півдні Волині]").

≡ *Cytisus blockianus* Pawł., 1924 in Szafer, Kulczynski, Pawlowski, Rosł. Polskie: 389.

= *C. leucanthus* Eichw. 1830, Skizze: 165, p. p.

= *C. variabilis* Błocki, 1884, Oesterr. Bot. Zeitschr. 34: 427, p. p. — **Lectotypus**: "*C. variabilis* mihi (*C. leucanthus*...) Bilcze prope Borszcow (Galiciae orient-austr.), loco Horodyszczce, 1884, Kofbron, Błocki (N 70957)" (LW) [Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн., 56, 6: 611].

= *C. kernerii* Błocki, 1895, Allg., Bot. Zeitschr. 1: 137, non Schultz, Kanitz & Knapp. (1866). — Описано із Західної України (за протологом: "Fl. v. Galizien: Illeszczawa pr. Tarnopol. 5 et 7 '90, leg. Błocki").

= *C. blockii* V.Krecz., 1940, Бот. журн. 25, 3: 256.

= *Chamaecytisus litwinowii* auct. non (V.Krecz.) Klásková.

14. *Chamaecytisus albus* (Hacq.) Rothm. 1944, Feddes Repert., 53, 2: 144. — Описано з Поділля, околиць Заліщиків (за протологом: "... in der fruchtbaren Ebenen von Podolien, bis zu dem kleinen Markt Zalesczok").

≡ *Cytisus albus* Hacq. 1790, Neue Reise Dac. Sarmat. Karp. 1: 49.

≡ *C. supinus* subsp. *albus* (Hacq.) Briq. 1894, Etud. Cytis.: 173.

≡ *C. austriacus* γ. *albus* Neill, Knapp, 1872, Pflz. Gal.: 394.

= *C. leucanthus* Waldst. & Kit. 1805, Pl. Rar. Hung. 2: 241, tab. 132.

= *C. variabilis* Pacz. 1914, Тр. Бот. сада Юрьев. ун-та, 15: 99, non Błocki.

15. *Chamaecytisus podolicus* (Błocki) Klásková, 1958, Preslia, 30, 2: 214. — **Lectotypus**: "Probabin pr. Horodenka (Galiciae orient.-australis) — in collibus gipsaceis, 22.V 1891, B. Błocki, N 126608" (LW) [Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн. 1999, 56, 2: 150–155].

≡ *Cytisus podolicus* Błocki, 1895, Allg. Bot. Zeitschr. 1: 137.

= *C. leucanthus* Besser, 1822, Enum. Pl.: 39, p. p.

= *C. variabilis* Błocki, 1885, Oesterr. Bot. Zeitschr. 34: 427, p. p.

16. *Chamaecytisus rochelii* (Wierzb.) Rothm. 1944, Feddes Repert. 53, 2: 144. — **Syntypus**: "Banat, bei Illadia, coll. P. Wierzbicki, № 94986". Exsicc. Reichb. Fl. Germ. Novit. 1724 (BP) [Pifko, 2008, in Transcarpathia. Фіторизноманіття Карпат...: 124–127].

≡ *Cytisus rochelii* Wierzb. 1852, Arch. Naturg. (Berlin), 18: 292.

≡ *Chamaecytisus austriacus* subsp. *austriacus* var. *rochelii* (Wierzb.) Cristof. 1991, Webbia, 45, 2: 208.

= *Cytisus supinus* L. 1753, Sp. Pl.: 740, p. p.

17. *Chamaecytisus supinus* (L.) Link, 1831, Handb. 2: 155. — **Lectotypus**: "*Cytisus* VII in Clusius, Rar. Pl. Hist., 1: 96, 96, 1601" [Cristofolini, Jarvis, 1991, Taxon, 45(2): 187–219].

≡ *Cytisus supinus* L. 1753, Sp. Pl.: 740, p. p.

= *C. aggregatus* Schur, 1866, Enum. Pl. Trans.: 149; Hormuzaki 1911, Öesterr. Bot. Zeitschr. 61: 195.

≡ *Chamaecytisus aggregatus* (Schur) Czer. Сосуд. раст. СССР: 239.

≡ *Ch. supinus* subsp. *aggregatus* (Schur) A.Löve & D. Löve.

≡ *Cytisus supinus* subsp. *aggregatus* (Schur) Fodor, 1974, Фл. Закарп.: 78.

= *C. hirsutus* auct. non L. = *C. capitatus* Asch. & Graebn. 1907, Syn. 6, 2: 334, ex p., non Scop.

Примітка. Місцезростання виду в Україні не підтверджується протягом тривалого часу. На думку Н.Н. Цвельова (Tzvelev, 1987), вид, можливо, помилково наводився замість *Chamaecytisus podolicus* (Błocki) Klášková.

Sectio 3. *Leucochamaecytisus* Tzvelev, 1980, Новости сист. высш. раст., 17: 171.

= *Cytisus* L. grex *Axillaria* Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 6: 346, descr. укр.

Типус: *Chamaecytisus graniticus* (Rehm.) Rothm.

18. *Chamaecytisus graniticus* (Rehm.) Rothm. 1944, Feddes Repert., 53, 2: 144. — Описано із Південного Бугу (за протологом: "... auf Granitfelsen an Ufern des Flusses Hramokleja hinter dem Stadtchen Nowosiejack in grosser Menge").

≡ *Cytisus graniticus* Rehm. 1872, Verh. Naturf. Ver. Brünn, 10: 59.

= *C. scrobiszewskii* Pacz. 1924, Acta Soc. Bot. Pol. 2, 1: 65. — **Lectotypus**: "По известняках, и глинистых склонах берега реки Тягинки. 6. VI.1910. J. Paczoski" [Крицька та ін. 1999, Укр. бот. журн., 56, 6: 611].

≡ *Chamaecytisus scrobiszewskii* (Pacz.) Klášková, 1958, Preslia, 30, 2: 214.

= *Cytisus austriacus* var. *leucanthus* Schmalh. 1895, Фл. Ср. Юж. Росс. 1: 218, p. p.

Genus 66. **SPARTIUM** L. 1753, Sp. Pl.: 708; id. 1754, Gen. Pl., ed. 5: 317.

Кущ з рідко улисненими гілками з однолисточковими листками, без прилистків.

Lectotypus: *Spartium junceum* L.

Монотипний рід.

1. *Spartium junceum* L. 1775, Sp. Pl.: 708. — **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 356, *Spartium* 1, sheet 1" (BM000646559) [Elkington, 1993, in: Jarvis et al. (eds.), Regnum Veg. 127: 90].

≡ *Spartianthus junceus* (L.) Link, 1822, Enum. Pl. Hort. Berol. 2: 223.

Genus 67. **GENISTA** L. 1753, Sp. Pl.: 709; id. 1754, Gen. Pl., ed. 5: 318.

= *Asterocytisus* Schur, 1866, in Fuss, Fl. Transsilv.: 154.

= *Corniola* Adans. 1763, Fam. 2: 321.

= *Genistoides* Moench, 1794, Meth.: 132.

Напівкуші, напівкущики, рідко куші та кущики з простими листками та дрібними шилоподібними прилистками.

Lectotypus: *Genista tinctoria* L.

Від 75 до 140 видів, поширених в Європі, Північній Африці, Західній Азії; в Україні представлено 14 видів.

Sectio 1. **Genista**

= *Genista* L. sect. *Genistoides* Spach, 1845, Ann. Sci. Nat. (Paris), sér 3, 3: 125.

Типус: lectotypus generis.

1. *Genista tinctoria* L. 1753, Sp. Pl.: 710. — **Lectotypus**: "Herb. Clifford: 355, *Genista* 1, sheet 1" (BM000646551) [Gibbs, 1966, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. 27(1): 11–19].

= *G. campestris* Janka, 1859–1860, Linnaea 30: 562.

≡ *G. tinctoria* L. var. *campestris* (Janka) Morariu, 1957, Fl. Rep. Pop. Romîne, 5: 65.

= *G. donetzica* Kotov, 1940. Бот. журн. АН УРСР, 1, 2: 276. — **Lectotypus**: "Артемівська (Бахмутська округа), окол. с. Серебрянка, на глинисто-крейдианих відслоненнях, 15.VIII.1928. P. Oksijuk"

(KW) [Федорончук, Шевера; в Федорончук и др., 2003, Бот. журн., 88, 12: 100].

≡ *G. tinctoria* var. *donetzica* (Kotov) Wissjul. 1954, Фл. УРСР, 6: 326.

= *Genistoides elata* Moench, 1794, Meth. Pl.: 133.

≡ *Genista elata* (Moench) Wend, 1841, Linnaea, 15: 100.

≡ *G. tinctoria* L. subsp. *elata* (Moench) Asch. & Graebn. ex Morariu, 1957, Fl. Rep. Pop. Romine, 5: 65.

= *G. elatior* W.D.J.Koch, 1845, Syn. Fl. Germ., ed. 2: 441.

≡ *G. tinctoria* L. subsp. *elatior* (W.D.J.Koch) Simonk. ex Fodor, 1974, Фл. Закарп.: 78.

= *G. hungarica* A.Kern. 1863. Oesterr. Bot. Zeitschr.: 140.

= *G. incubacea* Schur, 1866, Enum. Pl. Transsilv.: 145.

= *G. marginata* Besser, 1860, в Андрж. Исчисл. раст. Подольск. губ.: 29. — **Lectotypus**: "Pod. austral. Besser" (KW) [Шевера; в Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн. 56(2): 150–155; Федорончук и др. 2003, 88(12): 100].

= *G. stenophylla* Schur, 1877, Verh. Naturf. Ver. Bremen, 15, 2: 166.

= *G. tinctoria* L. var. *fastigiata* Rogov. 1869, Обзор сем. и спор. раст.: 65.

= *G. tinctoria* L. var. *grandiflora* Litw. In Herb., nom. nud.

= *G. virgata* Willd. 1796, Berl. Baumz.: 160.

2. *Genista sibirica* L. 1771, Mant. 2: 571. — **Lectotypus**: "Herb. Linn. No. 892.11" (LINN) [Gibbs, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 470].

= *G. borysthena* Kotov, 1940, Бот. журн. АН УРСР, 1, 2: 275. — **Holotypus, isotypus**: "Буркутские плавни Днепровского уезда Таврической губ. По песчаным буграм в SE части. 23 июл[я] 1923. С. Дзевановский" (LE).

= *G. tinctoria* L. var. *rossica* Litv. 1917, в Маевский, Фл. Ср. Росс., изд. 5: 132.

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

3. *Genista tanaitica* P. Smirn. 1940, Бюлл. Моск. общ. исп. прир., отд. биол. 49, 2: 86. — **Isotypus**: "Верховья р. Голубой южный шебенитый меловой склон. 20.VI 1939. П. Смирнов" (LE).

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

4. *Genista rupestris* Schur, 1866, Enum. Pl. Transsilv.: 145. — Описано зі Східних Карпат (Румунія) (за

протологом: "Auf Kaulkfelsenin; Piatra-mare und Schulergebirge, auf dem Kappellenberg bei Kronstadt. Kalk. 3000–4000."

= *G. tinctoria* L. var. *oligosperma* Andrae, 1853, Bot. Zeit. 11: 440.

≡ *G. oligosperma* (Andrae) Simonk. 1886, Enum. Pl. Transsilv.: 169, nom. illeg.

≡ *G. tinctoria* L. subsp. *oligosperma* (Andrae) Malinovsky, 1962, Укр. бот. журн., 19, 3: 75, comb. inval.

= *G. tinctoria* L. var. *prostrata* auct. non Bab.

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

= ? *G. sigeriana* Fuss, 1866, Fl. Transsilv.: 145.

5. *Genista ovata* Walst. & Kit. 1802, Descr. Icon. Pl. Rar. Hung. 1: 86, tab. 84. — Описано із Румунії (за протологом: "... in montibus et collibus apricis aliisque locis siccis Banatus").

≡ *G. tinctoria* L. var. *ovata* (Walst. & Kit.) Arcang. 1882, Comp. Fl. Ital.: 151.

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

= ? *G. mayeri* Janka, 1859, Österr. Bot. Zeitschr. 9: 41.

6. *Genista tetragona* Besser, 1822, Enum. Pl. Volh.: 73. — **Lectotypus**: "Ad Jaorlik et Турам" (KW) [Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн. 1999, 56, 2: 150–155; Федорончук и др., 2003, Бот. журн., 88, 12: 100].

= *G. tinctoria* L. var. *decumbens* Ledeb. 1843, Fl. Ross. 1: 517, p. p.

= *G. tinctoria* L. var. *depressa* (M.Bieb.) Schmalh. 1895, Фл. Ср. Южн. Росс.: 215, p. p.

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

7. *Genista depressa* M.Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 460. — Описано із Криму (за протологом: "... in Tauria maxime meridionalis montosis").

≡ *G. tinctoria* L. var. *depressa* (M.Bieb.) Schmalh. 1895, Фл. Ср. Южн. Росс.: 215, s. str.

= *G. tinctoria* L. var. *decumbens* Ledeb. 1843, Fl. Ross. 1: 517, p. p.

= *G. tinctoria* auct. non L., p. p.

8. *Genista taurica* Dubovik, 1990, Новости сист. высш. раст., 28: 96. — **Holotypus**: "Крым, Бахчисарайский р-н, на крутом меловом склоне южной экспозиции в окр. ст. Сирень, 30.VI 1962, И. Крюкова" (LE); **isotypus** (KW).

= *G. depressa* var. *cretaceus* Krjukova, 1969, в Ареалы раст. Флоры СССР, 2: 235.

Sectio 2. *Spartioides* Spach, 1845, Ann. Sci. Nat. (Paris), sér 3, 3: 113.

Lectotypus: *Genista ramosissima* (Desf.) Poir.

9. *Genista scythica* Pacz. 1899, Зап. Киев. об-ва естествоиспыт. 10, 2: 424, табл. 7, fig. 8–9, s. restr. – **Lectotypus:** "... gub. Cherson, Mielowoje et Osokorowka Borysthenem, apr. 1888, J. Paczoski" (KW) [Крицька та ін., 1999, Укр. бот. журн., 1999, 56(2): 150–155].

≡ *G. albida* var. *scythica* (Pacz.) Schmalh. 1895, Фл. Ср. и Южн. Росс. 1: 215.

= *G. albida* auct. non Willd., p. p.

9. *Genista albida* Willd. 1802, Sp. Pl.: 942. – Описано із Криму (за протологом: "...in Tauria").

≡ *Tinaria albida* (Willd.) C.Presl. 1844, Bot. Bemerk.: 136.

10. *Genista juzepczukii* Tzvelev, 1980, Новости сист. высш. раст. 17. 166. – **Holotypus:** "Лесной склон к р. Зуя над дер. Кипчак, скалы. – In decliv. ad fl. Zuja Supra pag. Kiptshak 1949.V 25 № 1451, Л. Куприянова, С. Юзепчук" (LE).

= *G. godetii* auct. non Spach.

= *G. pilosa* auct. non L.

= *G. albida* auct. non Willd., p. p. = *G. scythica* auct. non Pacz., p. p.

11. *Genista godetii* Spach, 1845, Ann. Sci. Nat. (Paris), sér. 3, 3: 118. – Описано із Криму (за протологом: "In Tauria legit cl. Godet").

≡ *G. albida* Willd. var. *godetii* (Spach) Boiss. 1872, Fl. Or.: 42.

= *G. albida* auct. non Willd., p. p.

12. *Genista verae* Juz. 1951, Бот. мат. (Ленинград), 14: 13. – **Holotypus:** "Г. Аю-даг, скалистое место в дубово-грабниково-лесье. – М. Аю-даг, in rupestribus in silva frondosa. 1948. VII.11. № 645. S. J[uzepeczuk] et V. Golubkova" (LE).

= *G. scythica* auct. non Pacz., p. p.

= *G. albida* auct. non Willd. p. p.

13. *Genista millii* Heldr. ex Boiss. 1888, Fl. Or., Suppl.: 160. – **Holotypus:** "... in subalpinis montis Delphi Euboae (Pichler) Fl. Maio" (G; **isotypus** LE).

= *G. albida* Willd. var. *pontica* Zelen., 1906, Мат. для фл. Крыма: 236.

≡ *G. pontica* (Zelen.) Juz. 1951, Бот. мат. (Ленинград), 14: 14, non Spach, 1845. – Описано із Криму (за протологом: "Tauria meridionalis, pagus Nikita, 1869, fl. Basiner").

= *G. albida* auct. non Willd., p. p.

Sectio 3. *Voglera* (Gaertn., B.Mey. & Scherb.) Spach, 1844, Ann. Sci. Nat. (Paris), ser. 3, 2: 257.

≡ *Voglera* Gaertn., B.Mey. & Scherb. 1800, Oekon. Fl. Wetterau, 2: 480.

= *Acanthogonia* Nyman, 1878, Consp.: 151.

= *Brachycarpae* Willk. & Lange, 1877, Prodr. Fl. Hisp. 3: 420.

Typus: *Genista germanica* L.

14. *Genista germanica* L. 1753, Sp. Pl.: 710. – **Lectotypus:** "Herb. Burser XXII: 29" (UPS) [Gibbs, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 470].

≡ *Cytisus germanicus* (L.) Fourr. 1852, Vis. Fl. Dalmat. 3: 268.

≡ *Voglera germanica* (L.) Fourr. 1869, Ann. Soc. Linn. Lyon, ser. 2, 17: 195.

= *Genista spinosa* Gilib. 1785–1787, Fl. Lithuan.: 78, nom. illeg.

= *Scorpius spinosus* Moench, 1794, Menth.: 134.

= *Voglera spinosa* Gaertn., Mey. & Schreb. 1800, Fl. Wetter. 2: 500, nom. illeg.

Genus 68. **GENISTELLA** Ortega, 1773, Tab. Bot.: 39.

= *Chamaespartium* Adans. 1763, Fam. Pl. 2: 321, 536, p. p. (excl. lectotypo *Genista pilosa* L.).

= *Syspone* Griseb. 1843, Spic. Fl. Rumel. 1: 5, nom. illeg.

Напівкущі з однолисточковими листками, без прилистків.

Lectotypus: *Genistella sagittalis* (L.) Gams.

Рід налічує близько п'яти видів, поширених у Середній та Південній Європі; в Україні – один вид.

Genistella sagittalis (L.) Gams, 1923, in Hegi, Ill. Fl. Mitteleur. 4, 3: 1196. – **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 892.7" (LINN) [Gibbs, 1997, in Turland, Jarvis (eds.), Taxon, 46: 470].

≡ *Genista sagittalis* L. Sp. Pl.: 710.

≡ *Syspone sagittalis* (L.) Griseb. 1843, Spec. Fl. Rumel. 1: 5.

≡ *Pterospartum sagittale* (L.) Willk., 1877, in Willk., Lange, Prodr. Fl. Hispan. 3: 440.

≡ *Chamaespartium sagittale* (L.) P.Gibbs, 1968, Feddes Repert. 79, 1–2: 54.

Genus 69. **ULEX** L. Sp. Pl. 1753: 741; id. 1754, Gen. Pl., ed. 5: 329.

Колючі кущі з густо розгалуженими гілками та редукованими до лусочок листками (філокладії,

утворені з черешків з колючками на верхівці); молоді рослини мають пагони з трійчастоскладними листками, без прилистків.

Lectotypus: *Ulex europaeus* L.

Близько 20 видів, поширених у Західній (Атлантичній) та Південній Європі й Північній Африці; в Україні представлено один вид, що культивується й дичавіє.

1. *Ulex europaeus* L. 1753, Sp. Pl.: 241. — **Lectotypus:** "Herb. Linn. No. 915.1" (LINN) [D'Arcy, 1980, in Woodson, Schery (eds.), Ann. Missouri Bot. Gard. 67: 789].

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Bena G., Jubier M.F., Olivieri I., Lejeune B. 1998a. Ribosomal external and internal transcribed spacers: combined use in the phylogenetic analysis of *Medicago* (*Leguminosae*). *Journal of Molecular Evolution*, 46: 299–306.
- Bena G., Lejeune B., Prosperi J.-M., Olivieri I. 1998b. Molecular phylogenetic approach for studying life-history evolution: the ambiguous example of the genus *Medicago* L. *Proceeding of the Royal Society of London. Series B*, 265: 1141–1151.
- Bena G., Prosperi J.-M., Lejeune B., Olivieri I. 1998c. Evolution of annual species of the genus *Medicago*: a molecular phylogenetic approach. *Molecular Phylogenetics and Evolution*, 9: 552–559.
- Ellison N.W., Liston A., Steiner J.J., Williams W.M., Taylor N.L. 2006. Molecular phylogenetics of the clover genus (*Trifolium*—*Leguminosae*). *Molecular Phylogenetics and Evolution*, 39: 688–705.
- Fedoronchuk M.M. 2018a. *Ukrainian Botanical Journal*, 75(3): 238–247. [Федорончук М.М. 2018а. Конспект родини *Fabaceae* у флорі України. I. Підродини *Caesalpinioideae*, *Mimosoideae*, *Faboideae* (триби *Sophoreae*, *Tephrosieae*, *Robinieae*, *Desmodieae*, *Phaseoleae*, *Psoraleae*, *Amorpheae*, *Aeschynomeneae*). *Український ботанічний журнал*, 75(3): 238–247]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj75.03.238>
- Fedoronchuk M.M. 2018b. *Ukrainian Botanical Journal*, 75(5): 421–435. [Федорончук М.М. 2018b. Конспект родини *Fabaceae* у флорі України. III. Підродина *Faboideae* (триба *Fabeae*). *Український ботанічний журнал*, 75(5): 421–435]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj75.05.421>
- Fedoronchuk M.M., Mosyakin S.L. 2018. *Ukrainian Botanical Journal*, 75(4): 305–321. [Федорончук М.М., Мосякін С.Л. 2018. Конспект родини *Fabaceae* у флорі України. II. Підродина *Faboideae* (триби *Galegeae*, *Hedysareae*, *Loteae*, *Cicereae*). *Український ботанічний журнал*, 75(4): 305–321]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj75.04.305>
- Hendrych R. 1976. Vorläufige Mitteilung zur Gattung *Chrysaspis* Desvaux (1818). *Preslia*, 48: 216–224.
- Hendrych R. 1978. Ein Versuch, die Arealentwicklung der Gattung *Chrysaspis* zu erläutern. *Preslia*, 50: 119–137.
- Khokhriakov A.P. 1998. *Novosti sistematiki vysschikh rastenij*, 30: 137–139. [Хохряков А.Р. 1998. *Bobrovia* A. Khokhr.: новый род семейства *Fabaceae*. *Новости систематики высших растений*, 30: 137–139].
- Roskov Ju.R. 1990. *Botanicheskiy zhurnal*, 75: 715–720. [Росков Ю.Р. 1990. Новые виды и новые номенклатурные комбинации в родах *Lupinaster*, *Chrysaspis*, *Trifolium* и *Amoria* (*Fabaceae*). *Ботанический журнал*, 75: 715–720].
- Small E. 1987. Reduction of *Ursia* to *Trifolium*. *Taxon*, 36: 578–583.
- Steele K.P., Wojciechowski M.F. 2003. Phylogenetic analyses of tribes *Trifolieae* and *Vicieae*, based on sequences of the plastid gene *matK* (*Papilionoideae: Leguminosae*). In: *Advances in legume systematic*. Part 10. Eds B.B. Klitgaard, A. Bruneau. Kew, UK: Royal Botanic Gardens, pp. 355–370.
- Tzvelev N.N. 1987. *Vicia*. In: *Flora evropeyskoy chasty SSSR*, vol. 6. Eds A.A. Fedorov, N.N. Tzvelev. Leningrad: Nauka, pp. 127–147. [Цвелев Н.Н. 1987. Род Горошек, вика — *Vicia* L. В кн.: *Флора европейской части СССР*, т. 6. Ред. А.А. Федоров, Н.Н. Цвелев. Ленинград: Наука, с. 127–147].
- Wojciechowski M.F. 2003. Reconstructing the phylogeny of legumes (*Leguminosae*): an early 21st century perspective. In: *Advances in legume systematic*. Part 10. Eds B.B. Klitgaard, A. Bruneau. Kew, UK: Royal Botanic Gardens, pp. 5–35.
- Wojciechowski M.F., Sanderson M.J., Steele K.P., Liston A. 2000. Molecular phylogeny of the "temperate herbaceous tribes" of papilionoid legumes: a supertree approach. In: *Advances in legume systematic*. Part 9. Eds P.S. Herendeen, A. Bruneau. Kew, UK: Royal Botanic Gardens, pp. 277–298.

Рекомендує до друку С.Л. Мосякін